Vår referens
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
040/044- 25 25 54

Enligt Sändlista

Förslag till skötselplan för det planerade naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar i Simrishamns kommun

(3 bilagor)

Länsstyrelsen har utarbetat ett reviderat förslag till skötselplan för det planerade naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar på fastigheterna Ravlunda 23:3, del av Torup 1:1, samfälligheterna Ravlunda S:2 och del av S:6, Simrishamns kommun.

Remisshandlingarna finns på länsstyrelsens hemsida på följande adress:
http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/Pages/forslag-pa-naturreservat.aspx

Remisshandlingarna kan även erhållas efter kontakt med Miljöavdelningens expedition, tel 040-25 20 00.

Eventuella erinringar mot förslaget till skötselplan insänds till *Länsstyrelsen i Skåne län, Miljöavdelningen, 205 15 Malmö*, senast **den 16 november 2012.**

Information till dig som vanligtvis inte läser skötselplaner:
Skötselplanen är i första hand skriven för förvaltaren av naturreservatet. Därav kan den upplevas innehålla svåra termer, vara korthuggen, etc. Skötselplaners utformning är resultatet av ett mycket långt samarbete mellan de som skriver skötselplaner och de som är förvaltare. I syfte att inte skapa tjocka litterära verk är mycket skrivet mellan raderna, som tex. att restaureringsåtgärder som kan uppfattas som störande inte sker under sommarperioden när antalet besökare är som högst. Hur en vårbränning ska utföras. Att biologisk mångfald ska gynnas vid gallringar av buskar och träd. Att leder ska vara framkomliga etc.

Skötselplanen pekar på <u>målen</u> för ett naturreservat. Dessa mål ligger ofta decennier bort. I synnerhet mot bakgrund av att naturen ständigt förändras finns det ingen möjlighet att i detalj redogöra i skötselplanen för var och när samt hur olika skötselåtgärder, tex grävning av sandblottor eller vårbränning ska utföras i tid och rum. Dessa åtgärder åligger det förvaltaren, i samråd med länsstyrelsen, att planera och prioritera.

Det kommer att hållas ett inomhusmöte innan beslut i ärendet tas med syfte att besvara frågor och funderingar. Plats och tid kommer att utannonseras.

Johan Johnmark

Sändlista

Stiftelsen för fritidsområden i Skåne, c/o Skogssällskapet, Frykholmsgatan 4, 281 31 Hässleholm
Stiftelsen Skånska landskap, stefan.h.olsson@skane.se, Anders.Rosell@skane.se
Högestad Christinehof Fideikomiss AB, Högesta, 271 97 Ystad (Torup 1:1, Ravlunda S2, Bosadrätt Halladrätten, Oredrätten, Ravedrätten, Skadedrätten) ulrica.sward@hogesta.se
Agne Brogårdh, Stigalund, 277 37 Kivik (Ravlunda S2 och brukare)
Christine Arvidsson, Östra Herrestad Lönebostället, 272 96 Gärsnäs (Ravlunda S2)
Jörgen Andersson, Brösarp Källagården, 273 50 Brösarp (Ravlunda S2)
Hans Andersson, Sunnangatan 14, 254 75 Ödåkra (Ravlunda S2)
Anna Kerstin Inger Hjort, Västra Kristinelundsvägen 33C, 217 48 Malmö(Ravlunda S2)
Simon Klein & Eva Andersson, Nores väg 7, 277 36 Vitaby (Ravlunda S2)
Birgutta Hüllert, Ravlunda 71, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Ulf Håkan & Eva Christina Svensson, Ravlunda 8, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Anders Kullberg, Attusa 187, 277 45 Sankt Olof (Ravlunda S2)
Göran Kullberg, S:t Olofsvägen 11, 277 36 Vitaby (Ravlunda S2)
Per & Lise-Lotte Gudmunsson, Vitabyvägen 23, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Anders & Birgitta Nilsson, Nålastensvägen 17, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Anders & Eva Thuresson Svabesholms Gård, 277 35 Kivik (Ravlunda S2)
Anita Thuresson, Kyrkobacken 3, Kivik (Ravlunda S2)
Ann-Marie Birgersson, Ättehögsvägen 11, 237 41 Bjärred (Ravlunda S2)
Tidningsproffs Bienen & Haventon AB, Grevlunda 18216, 277 36 Vitaby (Ravlunda S2)
Caroline Ekelund-Sundewall, Gislöv 79, 277 60 Skillinge (Ravlunda S2)
Bo Ruben Aron Hedvall, Skeppargatan 48A, 114 58 Stockholm (Ravlunda S2)
Lennart Gummesson, Torupsvägen 1, 277 36 Vitaby (Ravlunda S2)
Anna-Greta Andersson, Mellby Stora väg 8, 277 35 Kivik (Ravlunda S2)
Ragnar Gummesson, Ravlunda Persahusen, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Mats & Anna Hedvig Elisabet Pullinen, Hjälmaröd Björkdungen, 277 32 Kivik (Ravlunda S2)
Helén Lindroth, Österlensvägen 25, 277 40 Sankt Olof (Ravlunda S2)
Jonny Månsson, Ravlunda Silvåkra Gård, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Carina & Jerker Frithiof, Ravlunda 2111, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Lunds Stifts Prästlönetillgångar, Box 32, 221 00 Lund (Ravlunda S2)
Hans Lindqvist, Ekorrvägen 7 Haväng 75, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)

Ingegerd Andersson, Hanaskogsvägen 120, 291 95 Färlöv (Ravlunda S2)
Berit & Knut-Olle Månsson, Ravlunda 297, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Sonja Andersson, Syrénvägen 6, 273 50 Brösarp (Ravlunda S2)
Bengt Olof Bengtsson, Ravlunda 2923, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Anders Bengtsson, Ravlund 561, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Ingemar & Senja Arvidsson Ravlunda Bolen, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Elna Palmgren & Mårten Conny Bengtsson, Ravlunda Helledal, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Ann-Helén & Kent Olin, Ravlunda 681, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Eva Thuresson, Svabesholm Ingvarsdal, 277 35 Kivik (Ravlunda S2)
Bengt Åkesson, Skepparp 1041, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Bengt & Marianne Lindholm, Ravlunda Strandridaregården, 277 37 Kivik (Ravlunda S2)
Per & Annelie Assarsson, Vitaby Lönebostället, 277 36 Vitaby (Ravlunda S6)
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
SGU, sgu@sgu.se
Riksantikvarieämbetet, riksant@raa.se
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Havsmyndigheten havochvatten@havochvatten.se
Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
Simrishamns kommun, simrishamns.kommun@simrishamn.se
Marcus Nilsson, Hedstigen 2, 277 32 Kivik (ålrätt)
Thomas Hansson, Granhängevägen 22, 277 32 Kivik (ålrätt)
Boverket, registraturen@boverket.se

Kopia för kännedom

Naturvårdsverket, hasse.berglund@naturvardsverket.se, ulrika.wahlstrom@naturvardsverket.se
LRF Skåne, skanes.pf@lrf.se
Puggehatten, info@puggehatten.se
Skånes Ornitologiska Förening, birds@skof.se
Naturskyddsföreningen i Skåne, magnus.billqvist@naturskyddsforeningen.se
Entomologiska Sällskapet i Lund, mikael.sorensson@biol.lu.se, gunnar.isacsson@skogsstyrelsen.se
Artdatabanken, artdatabanken@slu.se
Region Skåne, Att: Oddvar Fiskesjö, Koncernstaben Miljöstrategier, Skånehuset, 291 89 Kristianstad
Ystad-Österlenregionens miljöförbund, Ö Utfartsvägen 2, 273 46 Tomelilla
Österlens naturskyddsförening, Thomas Hansson, Källegården, Rörum, 272 95 Simrishamn
Havängs Museiförening, (Lindgrens länga, Stenörens ålabod) holmqvistbrussels@hotmail.com
Vitemölle-Leje förening (anders.westerberg.1@telia.com)
Lunds Botaniska Förening, charlotte.wigermo@gmail.com; Torbjorn.Tyler@botmus.lu.se
Svenska Botaniska föreningen sbf@sbf.c.se
Torgny Roosvall, Hästhagsvägen 41, 291 75 Färlöv torgny.roosvall@telia.com
Krister Larsson, (gunilla.krister@telia.com)

Pål-Axel Olsson, Norreportsvägen 27, 281 39 Hässleholm Pal_Axel.Olsson@ekol.lu.se
Sven-Åke Hansson, Birkagatan 49, 256 55 Helsingborg (monica.hanson@telia.com
Kjell Asplund (04658490@telia.com, bok.asplund@hotmail.se)
Ann-Christine Sein (ann-christine.sein@comhem.se)
Bengt Svensson (bengt.svensson@mah.se)
Stina Månsson (manssonpaulsson@hotmail.com)
Marianne Holm (marianne.holm@osterlen.tv)
Janna Paulsson [mailto:jannapaulsson@hotmail.com]
Susanne Brogårdh-Roth susanne.brogardh@mah.se
Jan Jonasson jan.jonasson.gafh@lsn.se
SPF Kivik, Södra Limungsvägen 16, 277 30 Kivik
Charlotte Brange c.brange@sollie.se
Vattenenheten (LÖ –epost)
Kulturmiljöenheten (SN -epost)
Naturvårdsenheten (landskapsgruppen (AN) och skötselgruppen(KLj, FS, MJ) –alla epost
Planenheten (KK –epost)
Miljöavdelningen (PMÅ, PEJ, AJ, CP, JN, GR, MB, AH –alla e-post)
Akten

Förslag till Skötselplan för naturreservatet

Haväng och Vitemölla strandbackar

Simrishamns kommun
Skåne län

www.lansstyrelsen.se/skane

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Diarienummer	511-19451-2011, 1291-202
Förslagsdatum	2012-07-19
Titel:	Förslag till Skötselplan för naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar
Utgiven av	Länsstyrelsen i Skåne län
Författare:	Johan Johnmark
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 http://www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län 2012
Omslagsbild:	Vitemölla strandbackar år 2011

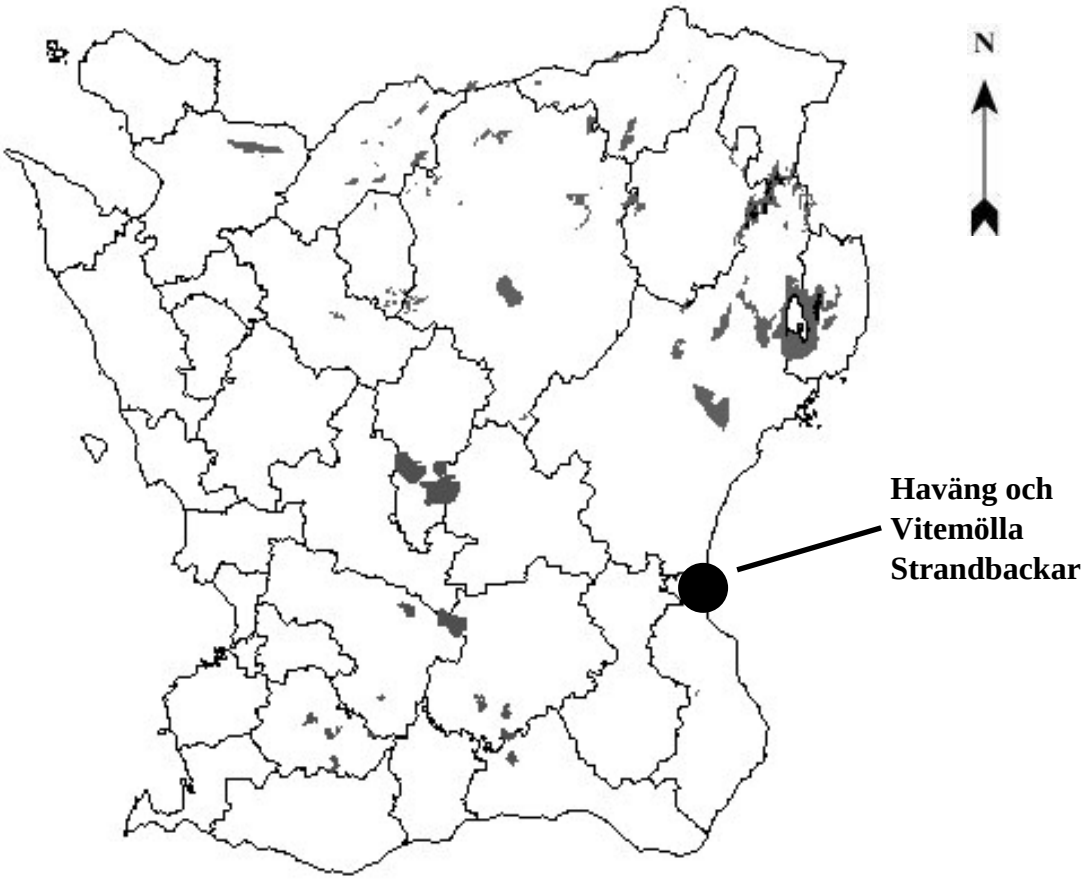

Översiktskarta med kommungränser och områdets läge. Skala cirka 1:1000 000.

Innehållsförteckning

1 Syftet med naturreservatet *6*

2 Beskrivning av området *7*
2.1 Administrativa data **7**
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning **8**
2.3 Områdets bevarandevärden **12**
2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden 13
2.3.2 Biologiska bevarandevärden 14
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden 15
2.3.4 Intressen för friluftslivet 17

3 Planerad markanvändning och skötsel *17*
3.1 Bevarandemål för området enligt Natura 2000 ..... **17**
3.2 Generella åtgärder **18**
3.2.1 Riktade åtgärder för vissa artgrupper eller arter 19
3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd **20**
3.4 Skötselområden **20**

4 Mål och åtgärder för skötselområden *21*
4.1 Skötselområde Hav: cirka 40,8 hektar **21**
4.1.1 Beskrivning 21
4.1.2 Bevarandemål 21
4.1.3 Skötselåtgärder 21
4.1.4 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 21
4.2 Skötselområde Sandstrand och öppna dyner: Cirka 13,6 hektar, varav restaureringsmark cirka 1 hektar **21**
4.2.1 Beskrivning 21
4.2.2 Bevarandemål 21
4.2.3 Restaureringsåtgärder 22
4.2.4 Skötselåtgärder 22
4.2.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 22
4.3 Skötselområde Torra hedar: cirka 99,3 hektar, varav restaureringsmark cirka 6,9 hektar **22**
4.3.1 Beskrivning 22
4.3.2 Bevarandemål 23
4.3.3 Restaureringsåtgärder 24
4.3.4 Skötselåtgärder 24
4.3.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 25
4.4 Skötselområde Sandstäpp cirka 24,7 hektar, varav restaureringsmark 9,7 hektar **25**
4.4.1 Beskrivning 25
4.4.2 Bevarandemål 26
4.4.3 Restaureringsåtgärder 26
4.4.4 Skötselåtgärder 27
4.4.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 28
4.5 Skötselområde Trädklädd sanddyn: Cirka 3,2 hektar, varav restaureringsmark 3,2 hektar **28**
4.5.1 Beskrivning 28
4.5.2 Bevarandemål 29
4.5.3 Restaureringsåtgärder 29
4.5.4 Skötselåtgärder 29
4.5.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 29
4.6 Skötselområde Trädklädda betesmarker cirka 47,1 hektar, varav restaureringsmark cirka 14,4 hektar **29**
4.6.1 Beskrivning 29
4.6.2 Bevarandemål 30
4.6.3 Restaureringsåtgärder 30
4.6.4 Skötselåtgärder 31
4.6.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder 31

4.7 Skötselområde Ädellövskog, 7,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 2 hektar ... 31
4.7.1 Beskrivning ... 31
4.7.2 Bevarandemål ... 32
4.7.3 Restaureringsåtgärder ... 32
4.7.4 Skötselåtgärder ... 32
4.7.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder ... 32
4.8 Skötselområde Blandskog med tall och ädellöv, 16,2 hektar ... 33
4.8.1 Beskrivning ... 33
4.8.2 Bevarandemål ... 33
4.8.3 Skötselåtgärder ... 33
4.8.4 Konsekvenser av skötselåtgärder ... 33
4.9 Skötselområde Vattendrag och sumpskog cirka 7,7 hektar ... 33
4.9.1 Beskrivning ... 33
4.9.2 Bevarandemål ... 34
4.9.3 Skötselåtgärder ... 34
4.9.4 Konsekvenser av skötselåtgärder ... 34
4.10 Skötselområde Kumla Flo (Ola Hans Korra) cirka 0,7 hektar och trädbård cirka 1,2 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,2 hektar ... 34
4.10.1 Beskrivning ... 34
4.10.2 Bevarandemål ... 35
4.10.3 Restaureringsåtgärder ... 35
4.10.4 Skötselåtgärder ... 36
4.10.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärder ... 36
5 Friluftsliv och turism ... 36
5.1 Allmän inledning ... 36
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns ... 36
5.3 Information ... 36
5.4 Parkeringar ... 37
5.5 Vandringsleder ... 37
5.6 Byggnader ... 37
5.7 Rastplatser och eldstäder ... 37
5.8 Renhållning och sanitära anordningar ... 38
6 Konsekvenser av klimatförändringarna ... 38
7 Jakt ... 38
8 Tillsyn ... 38
9 Dokumentation och uppföljning ... 38
9.1 Uppföljning av skötselmål ... 38
9.2 Dokumentation av skötselåtgärder ... 39
9.3 Uppföljning av kostnader ... 39
10 Revidering av skötselplan ... 39
11 Kostnader och finansiering ... 39
11.1 Ekonomisk utredning ... 39
11.2 Finansiering av förvaltningen ... 39
12 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2010 ... 40
12.1 EU-prioriterade naturtyper, arter och bevarandestatus ... 42
13 Källor ... 43
13.1 Kartor ... 43
13.2 Skriftliga källor ... 43
13.3 Muntliga kontakter ... 43
13.4 Foton ... 43
14 Utdrag ur fastighetsregistret ... 44

BILAGOR:

1. **Skötselområden**
2. **Anläggningar**
3. **Natura 2000-området med naturtyper, Klammersbäck**
4. **Natura 2000-området med naturtyper, Verkaån**
5. **Målbild år 2040-2050**

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, restaurera och utveckla ett område med aktiva strand- och dynbildningsprocesser, trädklädda dynområden, sandstäpper, meandrande bäckar och trädklädda- samt öppna betesmarker, med de arter som är beroende av dessa habitat samt att främja det rörliga friluftslivet.

Syftet nås genom att:

- Vattenområdet och de sublitorala sandbankarna utvecklas naturligt genom att området lämnas fritt från åtgärder och ingrepp.
- Restaurera och underhålla de vita- och grå sanddynerna.
- Restaurera och underhålla sandstäppsmiljöerna.
- Restaurera och underhålla de trädklädda sanddynerna.
- Bevara och utveckla bryn, buskage och en glest trädklädd betesmark.
- Sumpskog lämnas i huvudsak till en fri intern dynamik.
- Bevara områdets hydrologi.
- Skogen hålls flerskiktad och innehåller olikåldriga träd av främst tall, bok, ek och hassel. Mängden död ved är riklig.
- Gynna de i området förekommande habitatlistade och rödlistade arterna, i synnerhet sandnejlika, fältpiplärka och havsmurarbi.
- Anlägga, om möjligt, ytterligare vatten för i området förekommande groddjur. Bevara och utveckla sommar- och övervintringsrefugier för groddjur.
- Ta bort främmande arter av träd och buskar.
- Hålla området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av området.

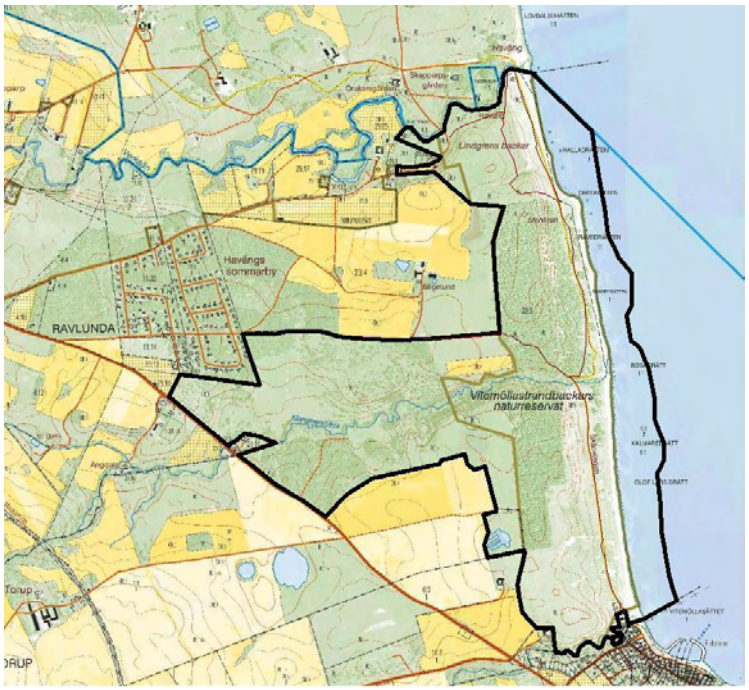

Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. Skala 1:15 000

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Haväng och Vitemölla Strandbackar
Objektnummer	1102223
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	**XXX**
Förvaltare	Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne
Internationella åtaganden	Natura 2000-områden enligt art- och habitatdirektivet Klammersbäck (SE 0420238) och del av Verkeåns dalgång (SE 0420075)
Län	Skåne
Kommun	Simrishamn
Biogeografisk region	Kontinental zon
Läge	Området är beläget ca 2 km nordväst om Kivik
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 6.
Koordinater	X 449376, Y 6174203 (SWEREF 99)
Fastigheter och markägare	Ravlunda 23:3, del av Torup 1:1 och samfälligheterna Ravlund S:2 och del av Ravlunda S:6, Stiftelsen för fritidsområden i Skåne, enskilda samt samfälld mark
Servitut och nyttjanderätter	Servitut och nyttjanderätterna bifogas till denna skötselplan.
Arealer	Totalt 262,3 ha
Skötselplansförfattare	Johan Johnmark

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

På 1600-talet stod ekskogen fortfarande tät i norra delen av Strandbackarna. I ekskogen hölls ollonsvin, år 1621 beräknades att ekskogen norr om Klammersbäck kunde hålla hela 424 och en kvarts svin. I övrigt nyttjades området som utmark, där betesdjuren strövade fritt. I slutet av 1600- och början av 1700 talet höggs den sista skogen ner för att möta det ökade behovet av virke till skeppsnäringen. Där skogen tidigare stått påbörjades odling av råg och bovete. Åkrarna blev snabbt mycket magra och kunde bara odlas två år i rad för att sedan ligga i träda i sju till åtta år. Carl von Linné skrev att efter det att marken odlats blev den så utmärglad att där inte ens växte ogräs, utan sanden låg bar. Det intensiva markutnyttjandet resulterade i stora flygsandsproblem med översandade åkrar. Tall planterades i början av 1800-talet på backen norr om Klammersbäck. Denna tall avverkades och en ny plantering skedde på 1920-talet. Söder om Klammersbäck planterades tall på 1930-talet.

Generalstabskartan från år 1862. Området bestod till större delen av öppen mark. Notera de två trädbevuxna områdena norr om Klammersbäck.

Häradsekonomiska kartan från år 1926-34. Markanvändningen har inte förändrats nämnvärt mot hur det ser ut idag. De områden som utgjordes av åker år 1926-34 är idag betesmark.

Flygbild från år 1947. Notera hur mycket bar sand det fanns i området jämfört med färgortofotot från år 2010 och hur glest det var mellan tallarna i synnerhet vid havet inom den norra delen. Notera också hur tät den trädklädda betesmarken i Klammerbäcksdelen var.

Detaljbild från flygfotot år 1947, avseende den norra delen. Klammerbäck längst ned i bild.

Detaljbild från flygfotot år 1947, avseende den södra delen.

Färgortofoto från år 2010. Notera hur tallen har expanderat, främst i det kustnära området norr om Klammersbäck.

2.3 Områdets bevarandevärden

- **Befintliga och angränsande naturreservat:** Vitemölla strandbackar fridlystes såsom naturminne den 31 december 1964. Naturminnet har i samband med miljöbalkens ikraftträdande den 1 januari 1999 övergått till att vara ett naturreservat. Området gränsar till Verkaåns naturreservat i norr.
- **Natura 2000 områden:** Naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar utgörs delvis av två Natura 2000 områden, utpekade enligt Art- och habitatdirektivet. Klammersbäck (SE 0420238) och del av Verkeåns dalgång (SE 0420075) som är fastställda av EU kommissionen i december 2004.
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB Friluftsliv):** Området omfattas i sin helhet av riksintresse för friluftslivet (kuststräckan Åhus - Simrishamn med Stenshuvud – Verkeån).
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB) Naturvård:** Området omfattas i sin helhet av riksintresse avseende naturvård (Verkeån med dalgång N66)
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB) Kulturmiljövård:** Hela området omfattas även av riksintresse för kulturmiljövården (Haväng-Vitemölla). Området har varit bebott sedan stenåldern till åtminstone järnåldern. Värdena i riksintresset består av kustlandskapet med kyrkbyar, fiskelägen, strandängar, ålabodar och förhistoriska gravar. Det finns flera boplatser, gravhögar och domarringar från dessa tidsepoker bevarade inom området. Från nyare tid finns dels Lindgrens länga (Havängs utemuseum) och Stenörens ålabod samt sju s.k. Per-Albin Fort från andra världskriget.
- **Riksintresse enligt 3 kap 9 § Miljöbalken (MB):** Området omfattas riksintresse för totalförsvaret (bullerinfluensen från Ravlunda skjutfält uppgår till 100 dB i norra området till 95 dB i södra delen av området).
- **Riksintresse enligt 4 kap 2 § MB:** Området omfattas av riksintresse avseende sitt värde för både det rörliga friluftslivet och turismen, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus.
- **Riksintresse enligt 4 kap 4 § MB:** Området omfattas av riksintresse för kustzon.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13-18 §§ MB:** Utvidgat strandskydd 300 meter gäller utmed kusten och ordinarie strandskydd om 100 meter gäller längs Verkaån, Klammersbäck och Mölleån samt kring dammen, Ola Hans Korra (Kumla flo).
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** I området förekommer fältpiplärka, *Anthus campestris* (A255) häckande, fisktärna, *Sterna hirundo* (A193) födosökande, kentsk tärna, *Sterna sandvicensis* (A191) födosökande, kungsfiskare, *Alcedo atthis* (A229) födosökande, röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande möjligen häckande, nattskärra, *Caprimulgus europaeus* (A224) möjligen häckande, silvertärna, *Sterna paradisaea* (A194) födosökande, skräntärna, *Sterna caspia* (A190) födosökande, småtärna, *Sterna albifrons* (A195) födosökande, trädlärka, *Lullula arborea* (A246) möjligen häckande.
- **Fiskeförbudsområden:** Utanför samtliga tre åmynningar råder fiskeförbud 15 september till 30 april, med undantag av ålfiske som utövas med stöd av enskild rätt.
- **Länets naturvårdsprogram:** Haväng och Vitemölla strandbackar är utpekat som ett klass 1 objekt (högsta naturvärde) i länets naturvårdsprogram och Klammersbäck är utpekat som ett klass 2 objekt (mycket höga naturvärden).

- **Tätortsnära natur:** Klammersbäck och dammen, Kumla flo (Ola Hans Korra) samt markerna öster om Stigalund, ingår i ett område som utpekats i planeringsunderlaget tätortsnära natur.
- **Skogsstrategin:** Området ingår i skogsstrategin.
- **Nationellt särskilt värdefullt vatten:** Verkaån är utpekat som ett nationellt särskilt värdefullt vatten.
- **Ängs- och hagmarksinventeringen:** I ängs- och hagmarksinventeringen är Vitemölla strandbackar och Lindgrens backar utpekade som klass 1 områden (klass 1 är högst och klass 4 lägst). Den trädklädda betesmarken norr om Klammersbäck är utpekat som ett klass 2 område och de öppna betesmarkerna söder om Klammersbäck från Vitemölla strandbackar till riksvägen som ett klass 3 områden.
- **Nationell bevarande plan för odlingslandskapet:** Hela området omfattas av den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (Drakamöllan-Äskebjär-Glimmeboda-Brösarp-Haväng) och bevarandeplan för odlingslandskapet (Glimmeboda-Brösarp-Haväng).
- **Skogsstyrelsens naturvärden:** Det finns två nyckelbiotoper vid Klammersbäck, som består av gammal grov skog med rikligt med lågor. Områdena är på 0,9 och 1,1 hektar. I naturreservatets sydvästligaste punkt finns ett naturvärdesobjekt på 0,2 hektar som består av en källa.
- **Sandstäppsförekomst:** Naturreservatet utgör ett kärnområde avseende förekomsten av sandstäpp i Sverige. Inom naturreservatet finns cirka 15 hektar sandstäpp av cirka 50 hektar som finns i Sverige. Sverige har ett internationellt ansvar för att skydda och vårda denna naturtyp. Sandstäpp är en prioriterad naturtyp inom EU:s bevarandearbete.
- **Åtgärdsprogram/ -arter:** Åtgärdsprogram för sandstäpp är under framtagande. Det finns flera åtgärdsprogramsarter i området, såsom fältpiplärka, martorn, havsmurarbi och dynglevande skalbaggar.
- **Exklusiv svamplokal:** Naturreservatet betraktas som en av de viktigaste och mest exklusiva lokalerna för gasteromyceter (svampar) i Sverige och i norra Europa.
- **Hotade arter enligt Artdatabanken:** Det finns minst 66 olika rödlistade arter inom naturreservatet. Fördelningen på 2010 års rödlista är 3 akut hotade arter, 18 starkt hotade arter, 17 sårbara arter och 28 nära hotade arter.
- **Hotade groddjur:** Dammen, Kumla flo (Ola Hans Korra), utgör sedan åtminstone 1950-talet en synnerligen viktig baslokal för lövgroda (*Hyla arborea*), med årligen cirka 60 spelande hannar. I dammen finns även långbensgroda (*Rana Dalmatina*) med ett 30-tal hanar år 2004 och strandpadda (*Bufo calamita*) (5-10 hanar år 1997) samt större vattensalamander (*Triturus cristatus*).

2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden består främst av lerskiffer från Kambrium-Ordovicium och i östra delen av naturreservatet av sandsten. Området består till största delen av glacialt silt- och sandsediment. På några ställen finns även glacial lera. Dessa sediment avsattes i samband med den senaste isavsmältningen i en issjö som dämdes upp mellan den tillbakasmältande landisen i öster och den högre terrängen i väster. Sedimenten har delvis platåform, där platåns yta motsvarar vattenytan i bassängen där sedimenten avsattes. På sina håll har sedimenten en kuperad morfologi som beror på att de delvis avsattes på kvarliggande rester av dödis, som sedan smält bort. Morfologin har också start påverkats av erosion, genom fluvial erosion i sen- och postglacial tid. Längs den av

havet formade strandlinjen löper en remsa av postglacial sand på upp till +25 meter över havet. Sanden består i huvudsak av kvarts vilket ger stranden en ovanligt ljus färg. Längs med kusten pågår aktiva dynbildningar med embryonala sanddyner. Längs med vattendragen inom naturreservatet finns några mindre fläckar av postglaciala svämsediment. Åmynningarna i havet är vandrande och omformar ständigt stranden. I Klammersbäcks västra del ligger ett issjösediment som sträcker sig upp emot Brösarps backar. Naturreservatetet har stor betydelse för tolkningen av inlandsisens avsmältning i Skåne.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Naturreservatet börjar i öster med tre meters djupkurvan i Hanöbukten. Längs hela naturreservatet löper en sandstrand med vita dyner, som delvis är bevuxna med sandrör och strandråg samt enstaka martorn (starkt hotad - EN). Tidigt på våren växer här även de ettåriga växterna vårsprägel och vårklynne, senare på säsongen blommar strandvialen här. I det innanförliggande grå dynområdet har havsmurarbi (akut hotad - CR) påträffats. Vresros växer också här med några mindre bestånd. Innanför de grå dynerna breder torra hedar ut sig, här växer bl.a. borsttåtel, fältsippa, gulmåra, trift, hedblomster, fältmalört och flockfibbla. Här har även väpplingblåvinge (sårbar - VU), hedpärlemofjäril (nära hotad - NT) och mindre linjordloppa (VU) påträffats. På fem gamla ekstolpar växer grå ladlav (CR). Heden övergår i en brant sluttning. På sluttningen finns den hotade naturtypen sandstäpp. Här växer utöver de på gräsheden förekommande arterna även bl.a. tofsäxing (EN), sandtimotej (EN), stor sandlilja (EN), sandnejlika (EN), sandvedel (EN), luktvädd (VU), grådådra (VU). Här påträffades också insekten läppstekel (NT) år 2010. Sandstäppen utgör också livsmiljö för en rad hotade svampar som sträv jordstjärna (EN), naveljordstjärna (EN), grå stjälkröksvamp (EN), fransig stjälkröksvamp (EN).

Ovanför sluttningen (+25 meter) finns en planterad tallskog av produktionsskogstyp. I centrala delen av naturreservatet rinner Klammersbäck. Här finns frodig ädellövskog och alsumpskog. I ädellövskogen finns en rik lundflora med gulsippa, smånunneört, desmeknopp, tandrot, lungört. På bokarna växer bl.a. bokvårtlav (NT). De gamla ihåliga bokarna är även livsmiljö för skalbaggarna stor plattnosbagge (NT) och barkrödrock (NT). På betesmarkerna utmed Klammersbäck finns bl.a. mandelblom och gullviva. Här lever ett antal sällsynta dyngbaggar som månhornsbagge (VU), rak-, krok- och mindre horndyvel (samtliga NT).

På de öppna sandiga områdena häckar fältpiplärka (EN), trädlärka (Natura 2000 art) och sånglärka (NT). Fältpiplärka är en Natura 2000-art (A255) och omfattas även av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter. År 2008 häckade två par fältpiplärka i området, varav det ena paret fick ut 7 ungar. Fältpiplärkan behöver stora trädfria sandiga områden för sin överlevnad. I anslutning till odlad mark utanför området har rapphöna (NT) setts.

Det höga besökstrycket från människor med husdjur har medfört att stranden inte har någon större betydelse som häckningslokal för fågel. Däremot har naturreservatets strand betydelse som rast- och födosökslokal för ett flertal fågelarter. Därav är det viktigt att på hösten ilandfluten tång får ligga kvar åtminstone tills följande sommars badsäsong. Denna tång utgör också ett visst erosionsskydd.

Samtliga av de hotade arterna i området är helt beroende av att öppen sand, markstörningar, grå sanddyner och glesa skogar. Den pågående igenväxningen inom naturreservatet utgör ett direkt hot mot dessa arter.

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Hela området omfattas av riksintresse för kulturmiljövården. Värdena i riksintresset består av kustlandskapet med kyrkbyar, fiskelägen, strandängar, ålabodar och förhistoriska gravar.

I södra delen av naturreservat finns en hög från brons- järnåldern. Högen är cirka 10 meter i diameter och 0,9 meter hög och består av ett 20-tal stenar. Norr om Klammersbäck finns även en hög från samma tidsperiod och av ungefär samma storlek.

I sluttningen strax söder om Klammersbäck ligger lämningarna av en boplats från sten-brons-järnåldern. Boplatsen är cirka 100 x 75 meter. Här har bl.a. enstaka avslag av sydvästskånsk- och Kristianstadsflinta påträffats.

Längs Klammersbäcks norra strand, innanför de +25 meter höga sluttningen utförde Regionmuseet Kristianstad en arkeologisk forskningsundersökning av boplatsen, år 2009. Platsen kan, genom fyndmaterialet, dateras till romersk järnålder-vikingatid. Boplatsen på cirka 315 x 100 meter, kan tolkas som en kustnära handels- och hantverksplats, där en del av materialet (dräktspännen och beslag av hög kvalitet, bägarglas) visar på dess knytning till en högre statusmiljö. De vanligaste fynden var keramik, järnslagg och djurben. Hantverk är väl belagt genom fynd som visar på järnsmide, bronsgjutning, bearbetning av bärnsten och textilhantverk. Påtagligt är flera järnnitar som kan ha med båtbyggeri att göra. Platsens kontaktnät visas bl.a. genom västslavisk keramik, norsk täljsten, orientaliska och västeuropeiska glaspärlor, och skärvor till glasbägare, möjligen västeuropeiska. På platsen påträffades flera spår efter byggnader och dessa var som mest frekventa centralt inom området. Grophusen talar för hantverk och förvaring. Flera stolphål var kraftiga och visar att stolpbyggda hus funnits på platsen. En del stenpackningar talar för att andra, okända, aktiviteter har bedrivits på platsen. Keramik, djurben och en del av en kvarnsten visar på det mer alldagliga livet på platsen.

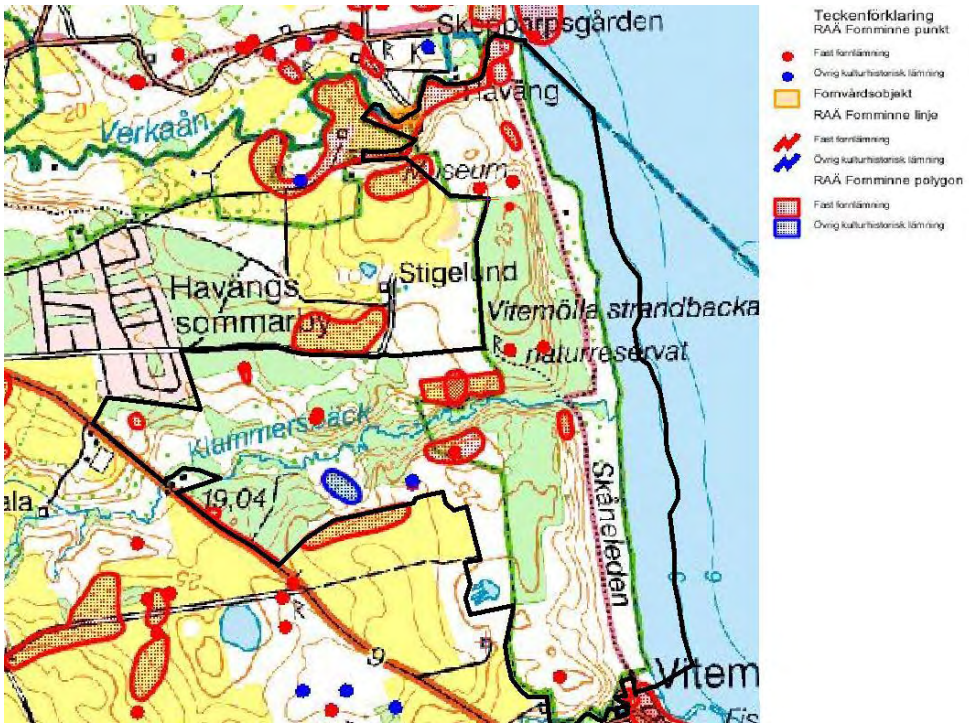

Karta med fornlämningar inom naturreservatet. Markingrepp eller markförändrande åtgärder inom eller invid en fast fornlämning kräver tillstånd enligt kulturminneslagens 2 kap.

På motsatt sida, söder om Klammersbäcks strand finns gravfält från sten-järnåldern. Gravfältet är cirka 70 x 70 meter och består av en stensättning, en domarring och 17 resta stenar. På åkermarken precis söder om naturreservatsgränsen finns ytterligare en boplats från sten-järnåldern på cirka 450 x 70 meter.

I anslutning till Klammersbäck finns en tegelbrukslämning ifrån nyare tid. Lämningen finns inom ett cirka 150x100 meter stort område. En äldre (från 1600-talet) tegelindustrilämning finns precis söder om Verkaåns utlopp. Lämningen är cirka 100x75 meter.

Norr om Klammersbäck finns ett område med förmodad boplats från sten-järnåldern, samt förmodade domarringar och stensättningar från samma tidsperiod.

Vid Stenören ligger två stycken högar från sten-järnåldern. De har måtten 22 x 1,6meter och 16 x 1 meter. De är delvis överväxta och även delvis sönderkörda av skogsmaskin.

På Lindgrens backe finns ytterligare en förmodad boplats, 100 x 50 meter, från sten-järnåldern.

Alldeles norr om naturreservatet utmed Verkaån finns en stor boplats från järnåldern. Traditionen förtäljer att en stad har legat på platsen.

Nyare lämningar i området är Lindgrens länga, som i dag innehåller Havängs utemuseum och Stenörens ålabod, som även den är ett museum. Längs med kusten finns sju stycken Per-Albin-fort från andra världskriget.

Av ovan nämnda kulturlämningar kan konstateras att den mänskliga närvaron har påverkat området mycket starkt genom årtusenden med både vedtäkt, bete och åkerbruk. Det finns anledning mot bakgrund av den ”världshandelsplats” som funnits på platsen att delar av dagens sandstäppsflora (som i övrigt finns i östra Europa) möjligen kan ha följt med östeuropeiskt utsäde till platsen.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Norr om området ligger Ravlunda skjutfält med Havängsdösen och söder om området ligger Vitemölla. Naturreservatet är mycket uppskattat för rekreation, främst för att vandra och bada. Många personer nyttjar även området för naturstudier, i synnerhet botaniker och mykologer. De södra delarna av området nyttjas ofta för rastning av hundar. Området genomkorsas av ett flertal stigar i nord-sydlig riktning längs med havet.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Bevarandemål för området enligt Natura 2000

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Bevarandemålen är angivna för respektive skötselområde nedan:

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:
• Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
• Förekomsten av rödlistade växt-, svamp och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

Struktur och funktion
Vattendrag (3260)
• Vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor (3260) har vattenföring under hela året och vattenkvaliteten ska vara obetydligt eller ej påverkad av försurning, grumling och föroreningar. Vandringsvägarna ska vara fria för vattenlevande organismer. Mått sätts upp för bottenstrukturen.

Sanddynshabitat (2120, 2170, 2180, 2330)
• Sanddynerna (2120, 2170) ska ha naturlig artsammansättning och vegetationsstruktur. Bergrör förekommer i mindre än 1 % av provytorna. Vresros, bergtall och tall förekommer inte i området.
• Hela arealen är fri från träd och buskar. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte. Grupper av äldre buskar och träd med kontinuitet i området kan lämnas kvar.
• Trädklädda sanddynerna (2180) ska ha öppna gläntor omväxlande med äldre, flerskiktad, gles skog på fossila dyner. Mått sätts för sandblottor och trädskiktstäckning.
• Gräsmarkssanddynerna (2330) hävdas i nuvarande omfattning så att ingen negativ förnaansamling sker. Buskskiktet ska inte täcka mer än 10 % av dess areal. Trädskiktets krontäckning ska inte täcka mer än 10 % av arealen och endast utgöras av enstaka solitärträd och mindre grupper. Mått sätts för sandblottor och vedartad igenväxningsvegetation.

Skötselkrävande naturtyper (4030, 6120, 6210, 6270, 6410, 9070)

- Den torra hedens (4030) buskskikt ska inte täcka mer än 10 % av dess areal.
- Trädskiktets krontäckning ska inte utgöra mer än 10 % för heden (4030)
- Sandstäppen (6120) ska inte ha något busk eller trädskikt, mark-pH och buffertförmåga ska vara tillräckligt hög för att tillåta etablering av de typiska sandstäppsarterna (buffertvärdet bör vara minst 5% $CaCO_3$, pH bör vara minst 7).
- Sandstäppen (6120) har sandblottor på minst 10 % av provrutornas yta och negativa indikatorarter (hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa samt knylhavre) förekommer med <5% frekvens i provrutorna.
- På låglandsgräsmarkerna, kalkgräsmarkerna och fuktängen (6270, 6210, 6410) ska träd- och buskskikt i regel inte förekomma, endast enstaka solitärer och mindre grupper kan sparas om de har naturvårdsvärde.
- Samtliga skötselkrävande naturtyper ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.
- De öppna markernas bevarandestatus ska säkerställas genom fortsatt betesdrift och övriga åtgärder som krävs (bl.a. röjning av viss busk/slyvegetation). Vegetationen ska generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, men en variation av hävden i tid och rum bör eftersträvas för att ge en kontinuerlig tillgång på buskdominerade habitat i anslutning till de öppna områdena samt tillåta nyskapande av äldre, grova träd på den trädklädda arealen och spritt i den öppnare delen av området.

Skogsmark (9080, 9130, 91E0)

- I alla skogshabitat ska förekomsten av ihåliga och grova träd öka.
- Lövträdsandelen ska bibehållas eller öka i samtliga skogshabitat.
- I sump- och strandskogarna (9080, 91E0) ska hydrologin vara ostörd.
- För de alluviala strandskogarna (91E0) gäller att de ska översvämmas regelbundet och att vattendraget ska ha god status vad gäller vattenståndsvariationer enligt vattendirektivets bedömningsgrunder. Relationen död/levande ved ska öka eller bibehållas och relation död ved/levande ved ska vara >1/5
- De trädklädda betesmarkerna (9070) ska hävdas så att förnaansamlingen och igenväxningsvegetation kan anses vara ringa (på sikt ej negativ för fauna och flora). Negativa indikatorarter (t.ex. hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, blåbär, lingon, samt bergrör, grenrör och hässlebrodd) ska inte finnas med mer än 25% täckningsgrad på valfri plats i objektet

Arter

- Arterna fältpiplärka och trädlärka ska ges goda häckningsförutsättningar och vattenmiljön för stensimpa ska vara optimal.

3.2 Generella åtgärder

- Restaurering av sanddynsområdet och den trädklädda sanddynen.
- Restaurering och kraftig utökning av arealen sandstäpp och trädklädd betesmark.
- Borttagning av främmande arter, ex. vresros och snöbär.
- Fortsatt bete och eller bränning av de öppna markerna.
- Underhåll och iordningställande av anläggningar för det rörliga friluftslivet.
- Genom anslag och vandringar informera besökare om planerade skötselåtgärder.

3.2.1 Riktade åtgärder för vissa artgrupper eller arter

Havsmurarbi (CR), åtgärdsprogramsart
Havsmurarbiet lever inom de vita och grå sanddynerna. Havsmurarbiet är främst beroende av strandvial och olika arter av violer. Föreslagna skötselåtgärder bedöms gynna havsmurarbiet.

Grå ladlav (CR)
Känd från 32 olika lokaler i landet, samtliga i Skåne (år 1998). I direkt anslutning till naturreservatet växer cirka 150 exemplar på fem gamla solexponerade ekstängselstolpar i norra delen på Stigalunds marker. Grå ladlav och flera andra lavar kommer att gynnas då befintliga ekstolpar ej får tas bort och alla nya permanenta stängselstolpar ska vara av obehandlad ek som har bränts i rotändan. Om stolpar med grå ladlav ruttnat och vält så ska dessa uppmonteras så att lavarna hamnar åt samma väderstreck igen.

Mörk stjälkröksvamp (CR)
Antalet reproduktiva individer i Sverige, samtliga i Skåne, Öland och på Gotland, uppskattas till cirka 200. Mörk själkröksvamp lever i varma lägen på kalkrik sand. Föreslagna skötselåtgärder, i synnerhet åtgärder norr om Klammersbäck, bedöms gynna såväl mörk själkröksvamp som ett flertal andra arter av hotade stjälkröksvampar och jordstjärnor.

Fältpiplärka (EN), Natura 2000-art (kod A255), åtgärdsprogramsart
Fältpiplärkan är beroende av större sammanhängande öppna sandmarksområden med bar sand. Arten har minskat kraftigt i hela Europa. År 1997 bedömdes den svenska populationen till mindre än 100 revir. Undersökningar visar att cirka 70 % av reviren brukar bestå av ensamma hanar. I naturreservatet förekommer fältpiplärkan årligen. Enligt den senaste uppgiften från år 2012 häckar minst ett par. Fältpiplärkan är starkt beroende av att det öppna sandmarksområdet ökar i storlek och att hundar hålls kopplade. Föreslagna skötselåtgärder bedöms gynna fältpiplärkan.

Sandnejlika (EN), Natura 2000-art (kod 1954)
Sandnejlikan räknades i 10.000-tals exemplar år 2010 på de sandiga markerna i naturreservatet, företrädesvis i habitaten sandstäpp, kalkgräsmarker och torra låglandsgräsmarker. Sandnejlika är en svensk ansvarsart som inom området har en av sina största förekomster i världen. Kärnområdet för arten i Sverige utgörs av Vitemölla strandbackar och Brösarps norra backar. Sandnejlikan gynnas av ett senare betespåsläpp. Sandnejlikan kommer att gynnas då arealen sandstäpp kommer att öka. Försök bör göras att så in sandnejlika på restaurerade sandstäppsområden inom naturreservatet.

Martorn (EN), åtgärdsprogramsart
Finns på cirka 45 lokaler i Sverige, antalet reproduktiva individer beräknas vara cirka 1500 stycken. I naturreservatet finns cirka 12 ex (år 2007). Martorn gynnas av ytor med bar sand kring moderplantan. Rotsystemet kan vara känsligt för markstörning så försiktighet krävs. Förvaltaren får vidta de åtgärder som anses behövas för att säkerställa martornets fortlevnad i naturreservatet, däribland information och ev inhängning. Inför tånginsamling ska martorn utmärkas så att dessa ej plockas bort av misstag.

Sandvedel (EN)
Arten förekommer i Sverige endast i Skåne, främst på eller vid Vittskövle driva, Kiviks marknadsplats och Vitemölla strandbackar. Antalet reproduktiva individer beräknas vara cirka 1500 stycken. I Vitemölla strandbackar finns cirka 100 individer (alla ej reproduktiva). Den är

känd sedan år 1838 ifrån Vitemölla strandbackar. Den finns ej inom sandstäppsområdena i Klammersbäck. Försök bör göras att så in sandvedel både i Klammersbäck och på andra restaurerade sandstäppsområden inom naturreservatet.

Kungsfiskare (VU), Natura 2000-art (kod A229)
Kungsfiskaren finns främst i Verkaån. Kungsfiskaren är beroende av vattendrag som är rika på småfisk. Den sitter gärna på någon utskjutande gren och spanar på fisk. Kungsfiskaren häckar troligen inte i naturreservatet då lämpliga brinkar saknas. Om holkar sätts upp ökar chanserna att den ska börja häcka.

Åtgärder för fjärilar, humlor och bin (flera arter EN-NT)
Fjärilar, humlor och bin finns inom de hävdade markerna. Blomrika delar av betesmarken ska få betesfredas hela säsongen eller ha ett mycket sent betespåsläpp när fjärilssäsongen är över (oktober). Det är värdefullt om de betesfredade områdena kan ambulera inom naturreservatet. De betesfredade områdena bör vara minst tre stycken och cirka 500 kvadratmeter var. Stängselstolpar får vara av enklare sort, även metall. Det är förvaltaren som får avgöra var när och hur betesfredning ska ske.

Åtgärder för dynglevande skalbaggar (flera arter EN-NT), åtgärdsprogramsarter
Det finns flera olika arter dynglevande skalbaggar inom naturreservatet. De behöver, förutom giftfri kodynga, en kortsnaggad grässvål som fläckvis är uppbruten med öppen sand. Föreslagna skötselåtgärder bedöms gynna dynglevande skalbaggar.

3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd
För närvarande finns ett antal olika stöd att söka för betesdjursverksamheten, däribland det sk. gårdsstödet och miljöstödet. Inom Haväng och Vitemölla ska naturvårdsåtgärder prioriteras framför möjligheten att inhämta dessa stöd. Exempel på naturvårdsåtgärder som tas upp i skötselplanen och som ej är stödberättigade är betesmark med tätare krontäckning eller fler träd per hektar än vad som godkänns, buskrika ”törnskatemarker”, täta bryn och täta bestånd av björnbär (som både gynnar den biologiska mångfalden och bärplockande besökare), betesfredade områden för fjärilar (om fler år än 1 år av 5), kvarlämnande av fler än enstaka stockar, stammar, grenar och ris. Öppna ytor med bar sand. Dessa områden ska anges i åtagandeplanen om sådan finns. Det medför att gräsmarksområden där det är tveksamt om stöd kan erhållas inte ska omfattas av ansökan. Detta för att utesluta eventuell risk för brukaren att bli återbetalningsskyldig. Vidare utgår inget gårdsstöd för ytor utan fodervärde, exempelvis sandblottor.

3.4 Skötselområden
Naturreservatet består av 10 stycken skötselområden.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Hav: cirka 40,8 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Grunt havsområde, som sträcker sig till 3 meters djup. Sommartid nyttjas området frekvent för bad. Havsområdet ingår i Natura 2000 området.

4.1.2 Bevarandemål:

- De sublitorala sandbankarna ska ha en naturlig morfologisk utveckling.
- Artrikedomen och arttätheten på de sublitorala sandbankarna ska få utvecklas fritt.
- Sandbankarna ska inte utsättas för påverkan från t ex byggande i vattnet.
- Vattenkvaliteten ska vara god och inte leda till sedimentation.

Bevarademålet är uppnått.

4.1.3 Skötselåtgärder:

- Normalt sett inga, vid akuta situationer med utsläpp av kemikalier, olja eller dylikt får sanerande åtgärder vidtas.

4.1.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna:

- Vattenområdet utvecklas fritt.

4.2 Skötselområde Sandstrand och öppna dyner: Cirka 13,7 hektar, varav restaureringsmark cirka 1 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Området består av öppen sandstrand med vita dyner (2120) 12,1 hektar, som ständigt är i rörelse samt grå sanddyner med kryp- eller sandvide (2170) 1,6 hektar. Dynerna är delvis bevuxna med sandrör och strandråg. Vid Klammersbäcks mynning växer ett 10-tal plantor av martorn (EN). Stranden nyttjas sommartid frekvent av solande människor. På främst höstarna och vårarna födosöker olika vadarfåglar i den ilandflutna tången.

4.2.2 Bevarandemål:

- Sandstranden ska utvecklas fritt genom påverkan av vatten och vind.
- Sandstranden ska vara fritt från anläggningar.
- Sandstranden ska vara en vistelseyta för badande och utövare av annat rörligt friluftsliv som ej strider emot föreskrifterna.
- Sandstranden ska vara ett födosöksområde för fåglar.
- Andelen bar sand i de vita dynerna är minst 50 %.
- Främmande arter tex. vresros finns inte i skötselområdet.
- Tall förekommer inte i de vita och grå dynerna.
- Martorn ska förekomma i livskraftigt bestånd inom naturreservatet.
- Havsmurarbi ska förekomma i livskraftigt bestånd inom naturreservatet.
- Vide ska förekomma i livskraftigt bestånd.

Bevarademålet är ej uppnått.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Säkerställa martornens överlevnad. Förvaltaren får vidta de åtgärder som bedöms som nödvändiga, t.ex. information, inhängning, grävning, sandbearbetning.
- Avverkning/uppdragning av all vresros och tall, med undantag av den tall som står som öar inom den norra delen, se skötselområde trädklädd sanddyn. I denna del ska även solitärer av tall stå kvar mellan öarna med trädklädd sanddyn. Avverkad/uppdragen vresros och tall ska transporteras bort från naturreservatet.

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Strandstädning får ske vid behov, dock ej under tidsperioden 1 september till den 15 april då bl.a. flyttfåglar födosöker i tången. Samfälligheten Ravlunda S:2 är undantagen föreskriften som reglerar tångtäkt (A3). Vid strandstädning får tång uppläggas tillfälligt för avvattning och sandavgång på stranden i anslutning till Vitemölla by. Tången ska efter avvattning transporteras bort från naturreservatet. Tången klassas som avfall, varför anmälan om transport av denna ska ske till myndigheten som handhar dessa frågor. Inför strandstädningen eller tångtäkt ska martorn tydligt utmärkas så att plantorna ej tas bort av misstag.
- Träd och buskar avlägsnas vid behov, vide ska förekomma i livskraftiga bestånd men även hållas efter.
- Sandblottor underhålls vid behov framförallt genom bränning, eller avlägsnande av markvegetation och förna. Förvaltaren får avgöra huruvida uppkomna schaktmassorna ska transporteras bort från naturreservatet eller grävas ner på platsen.
- Skötsel av martorn så att livskraftiga bestånd erhålls.

Vid skötsel- och restaureringsåtgärder gäller att:

- Vid akuta situationer med utsläpp av kemikalier, olja eller dylikt får sanerande åtgärder alltid vidtas.

4.2.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva ett trivsamt område för sol och bad.
- Ett bra födosöksområde för främst rastande vadarfåglar. Den främmande och invasiva arten vresros är borta. Arter som är beroende av öppen sand kan fortleva. Martorn finns i ett livskraftigt bestånd. Vide, som är en viktig födokälla, bl.a. för havsmurarbi, finns i livskraftigt bestånd.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.3 Skötselområde Torra hedar: cirka 99,3 hektar, varav restaureringsmark cirka 6,9 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Område som består av naturtyperna torra hedar (4030) 3,3 hektar, kalkgräsmarker (6210) 5,3 hektar, fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) 0,3 hektar, gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330) 20,1 hektar samt artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) 73,4 hektar. Naturtyperna har slagits samman för att skötseln är densamma. Generellt bjuder dessa områden på en stor blomsterprakt, med bl.a. gulmåra, backtimjan, fältvädd och monke. Mängder med vildbin, humlor och fjärilar är beroende av dessa nektar- och pollenkällor.

Området utgör ett synnerligen viktigt område för flera hotade dynglevande skalbaggar som är beroende av sandfläckar där de kan gräva ner giftfri kospillning.

Skötselområdet utgör mycket rikt blommande marker

4.3.2 Bevarandemål:

- Området ska i princip hållas fritt från träd, med undantag av sparad trädbård, sparade grupper och solitära träd, vars placering ej får inverka negativt på fältpiplärkans häckningsframgångar. Enstaka mindre buskar av inhemska arter får finnas spridda i området, med en täckningsgrad på 0-5% per hektar. Buskar bör ej förekomma inom lämpliga häckningsområden för fältpiplärka. I området från Stenörens ålabod till Klammersbäck ska grupper och solitärer av tall sparas, se vidare i skötselområde trädklädd sanddyn.
- Sandblottor, cirka 5-20 m^2 ska förekomma i riklig omfattning, cirka 50 stycken.
- Området ska hävdas så att förna ansamlingen kan anses vara ringa.
- Fortsatt betesdrift och vidtagande av de övriga åtgärder som krävs (bl.a. röjning av busk/slyvegetation). Vegetationen ska generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, med en variation av hävden i tid och rum.
- Alla stängselstolpar ska bestå av obehandlad ek i syfte att gynna grå ladlav (CR).
- Fältpiplärka förekommer som häckfågel med minst 1-2 par (gemensamt med skötselområde sandstäpp).
- Dynglevande skalbaggar ska förekomma i stabila populationer.

Bevarademålet är till stora delar uppnått, med undantag av restaureringsområdena.

Målbild torra hedar: Hävdgynnande arter och inslag av sand

En komocka full av liv. Livsmiljö för en mängd hotade dyngbaggar

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Tall som står inom skötselområdet ska successivt avverkas. En bård på cirka 20-40 meter bredd (smalast i söder och bredast i norr och med ett undulerande bryn mot havet) lämnas i den västra delen av det södra tallplantaget. Öster om denna trädbård ska minst ett 10-tal cirka 200m^2 dungar med tall, ädla lövträd och buskar lämnas kvar/planteras, för deras ungefärliga lokalisering se bilaga 1 och skötselområde Kumla Flo (Ola Hans korra) inklusive trädbård. Resterande tall inom den södra tallplanteringen ska successivt avverkas. Avverkningarna bör ske genom successiv gallring med start i öster mot havet där vidkroniga tallar ska frihuggas. Gallring bör även ske inne i beståndet för att gynna såväl kvarstående tallar som uppväxande lövträd. Det åligger förvaltaren att avgöra det exakta upplägget. Stubbarna, ska kapas mycket lågt. Allt avverkat material ska utköras ur naturreservatet (får saluföras), med undantag av två faunadepåer bestående av stockar och grövre grenar på cirka 15m^2 var (ska placeras inom den sparade bården emot Kumla Flo). Det finns en risk att kvarlämnade tallar gentemot Kumla Flo kan falla i stormar. Om de faller ska de säkras och lämnas kvar i området som skydd för uppväxande buskar och träd. Avverkningarna ska styras så att denna risk blir så låg som möjligt. När avverkning har skett bör marken svedjas för att reducera mängden grenar och barr. Det kan behövas återkommande vårbränningar innan mängden kväve har reducerats så pass att den önskvärda floran (tex gulmåra, backtimjan, monke och rödven) etablerar sig.
- Tall inom det norra området, mellan skötselområdena trädklädd sanddyn och sandstäpp ska successivt avverkas, se även skötselområde trädklädd sanddyn. Allt avverkat material ska utköras ur naturreservatet (får saluföras). Återkommande fläckvisa vårbränningar får ske för att reducera mängden kväve.
- Borttagning av all vresros.

Den bedömda tiden för restaurering av området som helhet är cirka 15 år.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov avverkning och bortforsling av träd och buskar, av igenväxnings karaktär (får saluföras).
- Bete med nöt och/eller hästar, ej får. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Successivt utbyte av uttjänta stängselstolpar till obehandlade ekstolpar, som helst ska brännas i rotändan. Befintliga ekstolpar får ej tas bort pga de är viktiga för hotade lavar.
- Betesfredning i syfte att gynna blomning, fjärilar, humlor och bin bör ske årligen och ambulerande med provisoriska elstaket. De betesfredade områdena bör vara minst tre stycken, (utgör de samma som i övriga skötselområden) och cirka 500 kvadratmeter stycket. Vid behov får fläckvis vårbränning ske för att hålla fältskiktet lågt och reducera mängden humus, knylhavre och kruståtel. Mer än 20% av den totala ytan bör inte brännas samma år.
- Vid behov får fläckvisa grävningar ske i syfte att skapa omrörning i sanden.

Vid skötsel- och restaureringsåtgärder gäller att:

- Skötselområdet torra hedar får minska i areal för att öka skötselområdet sandstäpp.

- Grävning inom strandskyddsområde (längs med havet (300m), bäckarna (100m) och Kumla Flo (100m)) kan kräva särskild strandskyddsdispens.

4.3.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva ett blommande landskap.
- Arterna som är beroende av öppna sandiga naturtyper kan överleva i området. Genom att föra bort träd och buskar, beta och bränna minskar näringsnivån i skötselområdet.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.4 Skötselområde Sandstäpp cirka 24,7 hektar, varav restaureringsmark 9,7 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Sandstäppen är helt beroende av näringsfattig, kalkrik mark med kontinuerliga markomrörningar. Sandstäpp har sin historiska förekomst främst i det tidigare ambulerande åkerbruket, med trädesperioder på upp till 20 år. Denna form av åkerbruk har sedan länge upphört och den totala sandstäppsarealen har därför minskat i en mycket stor omfattning. Arealen sandstäpp varierar från år till år. Sandstäppsväxternas fröbank är bra avseende de fleråriga växterna, för de ettåriga arterna som ex sandtimotej, grådådra och sandglim är kunskapsläget sämre. Sandstäpp är en akut hotad naturtyp med ett flertal arter av växter (däribland tofsäxing, sandnejlika och sandvedel) och svampar (däribland jordstjärnor, disk- och stjälkröksvampar) som främst lever i denna typ av miljö. Sandstäppen kan indelas i tre successionsfaser; 1 initialfas med kolonisation av arter på vegetationsfria, humusfattiga sandytor. 2 optimalfas med ett artrikt vegetationstäcke och med en slutenhet på cirka 50%. 3 degenerationsfas med ett slutet vegetationstäcke och ett större inslag av olika lavar. Det är eftersträvansvärt att hålla merparten av sandstäppen i successionsfas 1 till 2. Möjliga åtgärder för att upprätthålla successionsfas 1 och 2 är att plöja, harva, gräva eller på andra vis åstadkomma markomrörning. Kalk får, efter provtagning, spridas för att upprätthålla för sandstäpp lämpliga pH-värden. Det ska påpekas att det senaste århundradets luftföroreningar av främst svaveldioxid har bidragit till att reducera mängden kalciumjoner i marken. Svamparna förekommer framförallt i successionsfas 3 varför även denna fas måste finnas. Svamparna har en ”leveranstid” på cirka 20 år varför det är viktigt att lägga upp en långsiktig omrörningsplan. Sandstäpp finns i Sverige i princip enbart på ett fåtal områden i östra Skåne och på Öland. Haväng och Vitemölla strandbackar utgör ett av Sveriges kärnområden för sandstäpp. Alla åtgärder som står till buds bör vidtas för att inte förlora denna naturtyp. Arealen sandstäpp får öka kraftigt på bekostnad av andra skötselområden. Området är viktigt för forskning kring sandstäpp och det har under senare år utförts ett antal restaureringsarbeten.

Sandstäpp på väg ut ur den optimala fasen

Kaniner bidrar till sandstäppens omrörning

4.4.2 Bevarandemål:

- Området ska i princip hållas fritt från träd och buskar.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara mycket ringa.
- Det ska förekomma sand i minst 10 % av provrutornas yta.
- Fortsatt betesdrift och eller bränning samt markomrörning i syfte att reducera förnaansamling och knylhavreförekomst.
- Vegetationen ska domineras av sandstäppsarter som bl.a. tofsäxing, sandnejlika och sandvedel.
- Om det blir aktuellt att sätta upp permanenta stängselstolpar, ska dessa bestå av obehandlad ek i syfte att gynna grå ladlav (CR).
- Fältpiplärka förekommer som häckfågel med minst 1-2 par (gemensamt med skötselområde torra hedar).

Bevarademålet är ej uppnått.

Stor sandlilja lever i naturtypen sandstäpp och på torrängar med kalk.
Området med stor sandlilja ska hävdas genom vårbränning och markomrörning, ej bete.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverkning av i princip alla träd och buskar inom den befintliga sandstäppen.
- Kraftig utökning av arealen sandstäpp på bekostnad av övriga skötselområden. De delar av tallplanteringarna som ligger inom planerat skötselområde för sandstäpp ska successivt avverkas. Inom det södra tallplantaget bör avverkningarna ske genom successiv gallring med start i öster mot havet där vidkroniga tallar ska frihuggas och

lämnas kvar samt genom luckskapningar i det norra tallplantaget. Förnan ska successivt avskrapas eftersom den är full med näringsrika rötter, kottar och sura barr som motverkar uppkomsten av naturtypen sandstäpp. Det är inte lämpligt att lägga upp denna ihopskrapade näringsrika och sura förna någonstans inom naturreservatet, utan den bör borttransporteras. Sand ska undvikas att transporteras bort. Ihopskrapningen av förna ska ske fläckvis (inom cirka 10x10 meters områden) tidigt på våren och utspritt i tid så att vegetationen hinner etablera sig innan nya förnabemängda områden börjar skrapas av. Det åligger förvaltaren att avgöra hastigheten i tid och rum. Det får enbart förekomma fläckvis med ren sand, inga större sammanhängande områden. Utseendet på de avskrapade områdena ska uppvisa en stor flikighet, dvs inga rektangulära eller kvadratiska områden. Omgrävning av barskrapade områden får ske. Vid behov får spridning av ren kalk ske, efter provtagning och beräkning av mängd/m^2 så att buffertvärdet är minst 5% CaCO3 och pH är minst 7.

- Spridning av frön från sandstäppsarter (både inom och utanför naturreservatet) till i första hand restaurerade områden.
- Om, mot all förmodan, besvärande sanddrift skulle uppstå, genom att sand lämnar naturreservatet, ska förvaltaren avbryta restaureringen och vidta lämpliga motåtgärder.
- I god tid inför restaureringsarbetet bör samråd ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet då det finns rikligt med fornlämningar i närområdet.
- Grävning inom strandskyddsområde (längs med havet (300m), bäckarna (100m) och Kumla Flo (100m)) kan kräva särskild strandskyddsdispens.

Den bedömda tiden för restaurering av området som helhet är cirka 10-15 år.

Sydslänt vid Klammersbäck som bör omföras till sandstäpp. En framtida utmärkt lokal för bl.a. mörk stjälkröksvamp (CR)

Ett framtida område för sandstäpp och torr hed

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Bete av Vitemölla strandbackar (södra delen), Lindgrens backar och Klammersbäck. Bete med nöt och/eller hästar, ej får. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Bete får ej, mer än i undantagsfall enstaka år och i restaureringssyfte, ske av det ohävdade sandstäppsområde som ligger söder om Klammersbäck ute på Vitemölla strandbackar och som är bevuxet med stor sandlilja. Detta område ska enbart hävdas genom årlig fläckvis vårbränning och markomrörning i syfte att gynna blomning och

fröspridning av sandstäppsarterna. Knylhavre ska reduceras så långt möjligt. Inom det norra framtida restaurerade sandstäppsområdet bör två betesfållor skapas, år 1 betas den ena fållan och år 2 den andra fållan. Detta för att reducera mängden vegetation och gynna storskalig blomning i området. Några sandblottor utöver de som betesdjuren skapar kommer troligen inte att behövas.

- Betesfredning inom betade områden, i syfte att gynna blomning, fjärilar, humlor och bin ska ske årligen och ambulerande med provisoriska elstaket. De betesfredade områdena bör vara minst tre stycken, (utgör de samma som i övriga skötselområden) och cirka 500 kvadratmeter var.
- Vid behov får fläckvis vårbränning, slåtter eller mossrivning ske för att hålla fältskiktet lågt och reducera mängden humus. Mer än 20% av den totala arealen får inte brännas samma år.
- Vid behov får fläckvisa grävningar, harvningar, etc ske i syfte att skapa omrörning i sanden.
- Vid behov får ren kalk spridas (efter provtagning & beräkning av mängd/m^2).
- Borttagning av eventuella vresrosor.

4.4.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva ett blommande landskap med inslag av sandblottor.
- Den akut hotade naturtypen sandstäpp kan expandera och sandstäppsarterna kan fortleva i förhoppningsvis stabila populationer.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.5 Skötselområde Trädklädd sanddyn: Cirka 3,2 hektar, varav restaureringsmark 3,2 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Skötselområdet utgörs i dagsläget av allt mer tätväxande tall. Den senaste gallringen skedde för cirka 15 år sedan. Målet är ett sammanhängande område och över ett 40-tal mindre dungar och däremellan stående solitära tallar längs med havet. Dungarnas storlek varierar mellan 100 till 500m^2, varav merparten är 200-400m^2. Området domineras av tall med visst inslag av yngre ädellövträd främst ek och bok. Självföryngringen är mycket god. Området utgör ett Natura 2000 habitat. Träden står i dagsläget alldeles för tätt för att gynnsam bevarandestatus ska kunna anses vara uppnådd.

Restaurerad trädklädd sanddyn. Bild från Friseboda naturreservat

4.5.2 Bevarandemål:

- Trädklädd sanddyn med en krontäckning kring 30 %.
- Trädskiktet består främst av tall av olika ålder med ett inslag av ädellövträd främst ek.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall kontinuerligt finnas i habitatet. Mängden död ved bör uppgå till minst 20 m^3 per hektar.
- Främmande träd- och buskarter, inklusive gran, ska ej förekomma.
- Bar sand ska utgöra ungefär 5-10% av arealen.

Bevarademålet är ej uppnått.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Glesa ut träden genom att frihugga gamla tallar och lämpliga ersättningsträd till dessa samt gynna ädellövträd, främst ek. Vid avverkning ska stammar överstigande 20 cm i diameter prioriteras att kvarlämnas inom området som stående eller liggande död ved. Mängden kvarlämnad död barrved får inte stå i strid med Skogsvårdslagens skogsskyddsparagraf på maximalt 5 m^3sk per hektar och år. Det avverkade materialet får saluföras alternativt eldas och askan bortköras. Avverkningar bör ske årligen i syfte att kontinuerligt skapa ny död ved.

Den bedömda tiden för restaurering av området som helhet är cirka 10 år.

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Ringbarkning eller ställning av högstubbar i syfte att gynna ökad volymtillväxt, åldersspridning och artsammansättning. Efter restaureringsfasens avslut ska merparten av allt nytt avverkat material ligga kvar som död ved.
- Äldre tallar frihuggs kontinuerligt för att medge solbelysning av mark och stammar.

4.5.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva en tilltalande gles luckig skog med många fina naturliga fikaplatser.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000. Utmärkt häckningsmiljö för bl.a. trädlärka och nattskärra.

4.6 Skötselområde Trädklädda betesmarker ca 47,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 14,4 hektar

4.6.1 Beskrivning:

I huvudsak två större områden. Den befintliga trädklädda betesmarken inom Klammersbäcksområdet är bevuxen med bl.a. tall, björk, bok och ek. Buskskiktet är tämligen sparsamt med enstaka hasslar, hagtorn och rosbuskar. Björnbär förekommer rikligt inom vissa delområden. Inom den befintliga betesmarken finns åtskilliga fläckar med sandstäpp i synnerhet i branten ner mot Klammersbäck. Trädlärka häckar i området. Den blivande trädklädda betesmarken utgörs i dagsläget av ett tallplantage. Tallarna är likåldriga. Under dessa kommer på vissa ställen spärrkroniga ekar. Mängden björnbär och vildkaprifol är inom vissa områden massiv.

Trädklädd betesmark inom Klammersbäcksområdet

4.6.2 Bevarandemål:
Trädklädd betesmark med välutvecklade tallar, björkar, sälgar, ekar och andra inhemska lövträd, topphuggna bokar samt buskskikt av slån, rosor, björnbär, hassel och en. Det bör finnas cirka 10-20 träd per hektar. Träden ska vara av olika ålder, med mål att få riktigt grova, gamla mulminnehållande träd. De entomologiska värdena i området, knutna till träd, ska vara höga. Träd eller större grenar som faller ska få ligga kvar, med undantag om det utgör ett direkt hinder för skötseln av området, i så fall ska trädet eller grenen utläggas på annan plats inom samma skötselområde. Vid gallring ska stock och stamdelar ligga kvar i syfte att skapa död ved för bl.a. insekter och svampar. Gran, rödek eller andra främmande trädslag får ej förekomma inom skötselområdet. Buskskiktet bör bestå framförallt av hassel, slån, hagtorn, en, rosor (ej vresros) och björnbär. Täckningsgraden bör vara 0-10% per hektar.

Området ska hävdas genom bete med nöt och/eller häst, ej får, så att förnaansamlingen kan anses vara ringa. Vegetationen skall generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, med en variation av hävden i tid och rum. Alla stängselstolpar ska bestå av obehandlad ek (brända i rotdelen), i syfte att gynna grå ladlav (CR).

Bevarademålet är ej uppnått.

4.6.3 Restaureringsåtgärder:
Inom Klammersbäcksdelen:

- Avverka all gran och rödek (får saluföras).
- Gallra träd i de gamla planteringarna, så att bevarande målet uppnås på sikt. Grova, krokiga och undertryckta träd ska prioriteras att sparas. Resten, inkl. ris och grenar får saluföras och / eller bortköras från naturreservatet. Avverkningsrester får ej ligga kvar.
- Värna befintliga bryn och buskage, främst genom att ta ner träd (med undantag av uppväxande spärrgreniga ekar eller bokar).
- Borttagning av all eventuellt förekommande vresros.

Inom tallplantaget:

- Gallra tallen i syfte att gynna vidkroniga tallar och uppväxande lövträd och buskar. Prioritera i synnerhet att frihugga spärrgreniga ekar, så att deras kronor kan utvecklas. Allt avverkat material får saluföras. När flertalet önskade ekar har vuxit över beteshorisonten (om cirka 5 år, beroende på ljus och näringstillgång) inhägnas området och betesdjur släpps på. I samband med inhängning av området, avverkas kvarvarande produktionsinriktade tallar som motverkar bevarandemålet inom cirka en tredjedel av området, med start längst österut mot sandstäppen till. Inom kvarvarande två tredjedelar av området fortsätter den successiva gallringen för att gynna ek och vidkroniga tallar. När 5-10 år har förflutit avverkas nästa tredjedel av området (den mellersta delen). Slutligen efter ytterligare 5-10 år slutavverkas, om förvaltaren så anser lämpligt och efter samråd

med brukaren, den sista tredjedelen produktionsinriktade tallar. Det stora problemet i området kommer att bli uppslaget av björnbär, vilket bedöms öka allt eftersom gallringen och därigenom ljusinstrålningen ökar. Risken finns att björnbär kan bli helt marktäckande om inte motåtgärder i form av betesputsning alternativt grävning eller återkommande bränning sker.
- Fältskiktet i området bör vitaliseras genom vårbränning av förna och björnbär. Detta bör ske i samband med att området inhägnas. Det troliga är att bränning kan behöva ske under ett flertal år. Vid bränning bör försiktighet iakttas så att uppväxande lövträd ej tar skada.

Den bedömda tiden för restaurering av området som helhet är cirka 15-25 år.

4.6.4 Skötselåtgärder:

- Bete ska ske med nöt och/eller hästar, ej får. Bete får ej ske under tidsperioden 1 december till 31 mars. Fläckvis vårbränning får ske, dock inte mer än 20% av den totala arean per år.
- Gallring av träd och buskar i syfte att uppnå bevarandemålet. Vissa träd ska nedtas genom avverkning av kronan och stammen ställas som högstubbe eller liggande stam. Ris och grenar får eldas upp eller bortköras. Askan ska köras bort från naturreservatet. Avverkningsrester får ej ligga kvar.
- Topphuggning av unga bokar.
- Successivt utbyte av uttjänta stängselstolpar till obehandlade ekstolpar som dock får brännas i rotdelen. Befintliga ekstolpar får ej tas bort pga de är viktiga för hotade lavar.

Vid skötsel- och restaureringsåtgärder gäller att:

- Arealen trädklädd betesmark får minska till förmån för att öka arealen sandstäpp.

4.6.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva ett tilltalande landskap att besöka.
- Arter som är beroende av trädklädd betesmark kommer att gynnas.
- Grå ladlav (CR) kommer att gynnas.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.7 Skötselområde Ädellövskog, 7,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 2 hektar

4.7.1 Beskrivning:

Bokskog av örtrik typ på ömse sidor om delar av Klammersbäck. Skogen har inträtt i ett naturskogsliknande tillstånd med träd i olika åldrar och rikligt med död ved. Skogen domineras av bok och tall. Boken håller på och kommer att konkurrera ut tallen. Det finns överhuvudtaget ingen föryngring av tall. Viss underväxt av hassel förekommer.

Örtrik bokskog i Klammerbäcksravinen

Solbelyst död bokved

4.7.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok, med, åtminstone initialt, inslag av tall och hassel.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 m^3/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag av anlagda leder.

Bevarandemålet är i stora delar redan uppnått.

4.7.3 Restaureringsåtgärder:

- Borttagning av eventuella granar och successiv gallring både som fällning och som ringbarkning av produktionsliknande tallar i anslutning till krönet på ravinen i syfte att gynna kvarvarande tallar och ädellövträd. Tallarna ska i huvudsak ligga kvar som död ved. Mängden kvarlämnad död barrved får inte stå i strid med Skogsvårdslagens skogsskyddsparagraf om 5 m3 per hektar och år.
- Uppsättning av minst fem holkar för skogsduva. När naturliga bohål finns behöver holkar ej längre sättas upp eller underhållas.

4.7.4 Skötselåtgärder:

- Plocka ner så kallade farliga träd längs med leden. Allt avverkat material ska ligga kvar.

4.7.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva en vild spännande skog.
- Området bibehåller sin ädellövskogskaraktär. Mängden död tallved bedöms öka allt eftersom tallarna dör av, för att därefter helt upphöra då tallarna inte föryngrar sig i området. Häckningsmöjligheterna för skogsduva kommer att öka.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.8 Skötselområde Blandskog med tall och ädellöv, 16,2 hektar

4.8.1 Beskrivning:

Skötelområdet är uppdelat på tre olika områden. De två områdena mot riksvägen utgörs av blandskog med i huvudsak överståndare av minst 100- årig rakstammig grov tall. Övriga träd är bok, hassel och fågelbär samt enstaka sälgar. Mängden död ved är begränsad. Området betas med nötkreatur. Det tredje området ligger längs med leden från Stigalunds parkering mot havet. Området utgörs av 80-årig planterad rakstammig tall med en underväxt av främst bok och hassel.

4.8.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad blandlövskog bestående av främst tall, bok, med inslag av bok, hassel, fågelbär och sälg.
- Buskskiktet ska tillåtas vara rikt och tätt.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag av leder som går igenom området.
- Bete med nöt och/eller häst får ske, men är inget krav. Området längs med leden till havet ska ej betas med hänsyn till friluftslivet.

Bevarandemålet är ej uppnått.

4.8.3 Skötselåtgärder:

- Borttagning av granar (får saluföras) och gallring genom fällning och eller ringbarkning av produktionsliknande tallar i syfte att gynna krokiga tallar och ädellövträd samt övriga lövträd och kvarstående tallar. Tallarna ska i huvudsak lämnas som död ved. Mängden kvarlämnad död barrved får inte stå i strid med Skogsvårdslagens skogsskyddsparagraf på maximalt 5 m^3sk per hektar och år.
- Plocka ner så kallade farliga träd längs med leder. Allt avverkat material ska ligga kvar.

4.8.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna:

- Besökaren kommer att uppleva vilda spännande skogar.
- Området kommer på sikt troligen övergå i ädellövskog med inslag av tall.

4.9 Skötselområde Vattendrag och sumpskog cirka 7,7 hektar

4.9.1 Beskrivning:

Vattendragen består av Verkaån i norr, Klammersbäck i naturreservatets centrala del och Mölleån i söder. Vattendragens vattenkvalitet är god med stora biologiska värden, bl.a. som leklokal för havsöring och stensimpa. Kungsfiskar födosöker längs med åarna. Vattendragen är meandrande och har sandig botten. Sanden omrörs hela tiden.

Sumpskogen som växer utefter vattendragen består främst av klibbal och ask. Mängden död ved är mycket sparsam.

Klammersbäcks mynning i Hanöbukten.

Sumpskog längs Klammersbäck

4.9.2 Bevarandemål:

- Sumpskogarna ska tillåtas ha en fri intern dynamik och utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd.
- Klammersbäck, Verkaån och Mölleån ska få meandra fritt inom naturreservatet.
- Körskador får ej uppkomma i området.
- Gran och främmande arter som vresros och snöbär förekommer inte.

Bevarademålet är uppnått.

4.9.3 Skötselåtgärder:

- Generellt inga åtgärder.
- Förekomsten av snöbär vid Mölleån och vresros vid Klammersbäcks utlopp ska plockas bort.
- Om i vattendrag nedfallna träd påverkar annan markägare negativt får dessa träd plockas upp ur vattendraget.
- Uppsättning av minst en holk för kungsfiskare på lämpligt ställe längs Klammersbäck.

4.9.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna:

- Sumpskogen tillåts utvecklas i egen takt och vattendragen meandra fritt.
- Uppfyllande av bevarandemål enligt Natura 2000.

4.10 Skötselområde Kumla Flo (Ola Hans Korra) cirka 0,7 hektar och trädbård cirka 1,2 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,2 hektar

4.10.1 Beskrivning:

Dammen, Kumla Flo eller Ola Hans Korra (efter Ola Hans som bodde på den angränsande gården) är cirka 0,7 hektar och den angränsande framtida trädbården inklusive minst ett 10-tal fristående dungar ute på den torra heden är cirka 1,2 hektar. Kumla Flo är åtminstone sedan 1950-talet en klassisk lövgrodelokal. Här finns löv- och långbensgroda (VU) samt strandpadda (VU). Vid återkommande inventeringar i början av 2000-talet påträffades cirka 60 lövgrodor, cirka 30 långbensgrodor och 5-10 strandpaddor samt större vattensalamander (Natura 2000-art).

Det bör utredas om det är möjligt att anlägga fler grodvatten i området. Löv- och långbensgrodorna samt salamandrarna är beroende av den närliggande ädellövskogen för födosök och vinterdvala. En trädbård med tall, ädellövträd och buskar ska sparas/anläggas som en förbindelse länk mellan Kumla Flo och ädellövskogen. Idealläget hade varit ett tätt bryn, både väster och öster om trädbården med björnbär, kaprifol och olika buskar. Bården ska utgöra ett mycket bra vindskydd för besökare i naturreservatet.

Kumla Flo. Baslokal för flera hotade groddjur

4.10.2 Bevarandemål:

- Kumla Flo ska utgöra en lämplig livsmiljö för löv- och långbensgroda samt strandpadda.
- Kräftor och fisk ska ej förekomma i Kumla Flo.
- Sammanhängande trädbård av tall, ek, fågelbär, oxel och bok samt täta bryn med buskar som hagtorn, slån och hassel samt björnbär och kaprifol. Bården ska utgöra ett bra vindskydd för besökare.
- Öster om trädbåden står minst ett 10-tal cirka 200m^2 stora fritt stående dungar med ek, tall, fågelbär, oxel och bok samt buskar av hagtorn och slån. Mellan dungarna växer enstaka solitära träd (främst ek och tall) och mindre grupper av buskar (slån och rosor).

Bevarademålet är ej uppnått.

4.10.3 Restaureringsåtgärder:

- Inhägna den sparade 20 till 40 meter breda trädbåden av tall och kvarlämnade dungar av tall mot betesdjur. Stödplantera träd och buskar så att bevarandemålet kan uppnås.
- Utreda möjligheten att anlägga minst ett grodvatten anpassat för löv- och långbensgroda samt strandpadda i Klammersbäcksdelen och ett i anslutning till Kumla Flo.

4.10.4 Skötselåtgärder:

- Partiell rensning av Kumla Flo kan behöva ske.
- Borttagning av eventuell fisk och kräftor.
- Bete med nöt och/eller häst ska ske kring dammen. Sly får ej förekomma kring dammen.
- Framtida gallringar i syfte att gynna vidkroniga ekar, bärande träd och buskar. Merparten av det avverkade materialet får utköras (saluföras) ur naturreservatet. I synnerhet lövträdsstammar överstigande 20 cm i diameter ska kvarlämnas.

4.10.5 Konsekvenser av restaurerings och skötselåtgärderna:

- Ett bevarande och utveckling av en klassisk baslokal för bl.a. lövgroda.
- Löv- och långbensgrodorna får möjlighet att ta sig säkert till sommar- och övervintringslokalen i ädelövskogen.
- Besökare kommer att uppleva ett vindskyddat tilltalande område med fin utsikt.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Naturreservatet är ett mycket populärt utflyktsmål. Det som främst lockar är vandring, sol och bad samt naturupplevelser. Rastning, ofta med lösspringande hundar, sker i mycket stor skala i området närmast Vitemölla. Hundar ska hållas i koppel, som ej får överstiga 5 meter, detta för att inte besökare ska riskera att mötas av en lösspringande hund och för att inte hundar ska jaga djur i området.

Ridning, en av de aktiviteter som är reglerade i naturreservatet

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.3 Information

I dagsläget finns stora informationstavlor uppsatta vid parkeringen i Vitemölla och Stigalund samt vid Skepparpsgården/Havängsdösen. Delar av denna information är missvisande och en samordning med den nya naturreservatsinformationen samt aktualisering bör ske. Den skyltgrupp som redan finns etablerad bl.a. bestående av myndigheter, markägaren och lokala föreningar ska ansvara för detta. Informationstavlor om naturreservatet ska sättas upp vid parkeringen i söder och Stigalund samt vid Skepparpsgården/Havängsdösen. Informationstavlor ska även sättas upp där Skåneleden kommer in i området från Ravlunda området, vid busshållplatsen utmed riksväg 9, vid Lindgrenslänga och vid stängelövergången vid Havängs sommarby, se bilaga 2. Totalt 7 skyltar. Information om fältpiplärka och martorn samt vidtagna och planerade restaureringsåtgärder bör sättas upp vid samtliga informationstavlor. Vägskylt som hänvisar till Stigalundsparkeringen bör sättas upp vid väg 9.

5.4 Parkeringar

Parkeringsplatser finns i södra kanten av naturreservatet i anslutning till byn Vitemölla och vid Stigalund samt en bit norr om naturreservatet vid Skepparpsgården/Havängsdösen. Busshållplats finns längs riksväg 9 i direkt anslutning till naturreservatets västra kant.

5.5 Vandringsleder

Skåneleden går igenom området längs med kusten. Leden består av flera parallella stigar. Detta slitage är av godo för naturtyperna och det finns ingen anledning att sammanföra de befintliga stigarna till en led. I övrigt finns en led från parkeringen vid Stigalund ner till havet. Därutöver bör ytterligare några leder iordningsställas för att besökare ska kunna få uppleva området. Förslag på sträckning finns i bilaga 2. Broar finns över Mölleån, Klammersbäck (nära havet) och Verkaån vid Haväng. Förvaltaren ansvarar i sin helhet för bron över Klammersbäck och har ett delat förvaltarskap tillsammans med nuvarande fortifikationsverket för bron över Verkaån. Bron över Mölleån ligger ej på förvaltarens ansvar. Ytterligare en bro skulle behöva anläggas över Klammersbäck i den västra delen av naturreservatet. För detta kan strandskyddsdispens behövas. Så kallade farliga träd som riskerar att falla ner på leder eller rastplatser ska tas ned.

5.6 Byggnader

I naturreservatet finns fyra byggnader och sju försvarsanläggningar, sk Per-Albin fort från andra världskriget. Byggnaderna består av Stenörens ålabod, med anor från mitten av 1700-talet. Söder om Stenörens ålabod finns en obebodd stuga, troligen från 1800-talet. Den välkänd Lindgrens länga ligger i naturreservatets norra kant, nästan i anslutning till Verkaån. På backarna i södra delen av naturreservatet ligger SMHI:s åskforsknings- och blixtsensorstation. Det inhägnade området kring SMHI:s station arrenderas och sköts av SMHI. Naturreservatet inverkar inte på dessa byggnaders nyttjande eller underhåll.

Stenörens ålabod med delar av torkanläggningen

Lindgrens länga

5.7 Rastplatser och eldstäder

I naturreservatets södra del, i anslutning till parkeringen vid Vitemölla by, finns en iordningsställd rastplats med toalett, soptunnor och eldstad. En mindre rastplats med bänkar och bord finns på stranden vid Stenörens ålabod.

5.8 Renhållning och sanitära anordningar

Toalett och soptunnor finns i anslutning till parkeringen i naturreservatets södra del vid Vitemölla by. Propåer har inkommit att soptunnorna brukar vara överfulla. Antingen bör fler tunnor sättas ut eller så bör tömningsintervallet intensifieras.

6 Konsekvenser av klimatförändringarna

Den stigande havsnivån kommer att medföra att delar av naturreservatet på sikt kommer att hamna under vatten. Ökad mängd nederbörd kommer att påskynda utlakningen av den för sandstäppen så viktiga kalken. Torra varma somrar bedöms gynna den torra heden samt de växter och insekter som lever på denna. Risken att invasiva arter kommer in i området och slår ut den inhemska floran och faunan ökar med ett varmare klimat.

7 Jakt

Föreskrifterna C7, C8 och C13 gäller ej i samband med jakt.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för naturreservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av skötselmål

Vart 10:e år:
Översyn av gränsmarkeringen.
Tillse att det inte förekommer invasiva träd- och buskarter inom naturreservatet.

Vart 6:e år:
Kartläggning av naturtypernas areal är genomförd år 2005 och därefter kontroll vart 6:e år.
Inventering av fältpiplärka, sandvedel, sandnejlika, martorn och havsmurarbi.

Vartannat år:
Tillse att uppsatta holkar uppfyller sitt syfte.
Följa upp sandstäppens utveckling och eventuella åtgärdsbehov.

En gång per år:
Markera på karta vilka områden som varit betesfredade under året.
Tillse att skyltarna är hela och rena samt aktuella.
Tillse att spänger, broar och anordningar etc uppfyller sitt syfte.
Tillse att rastplatser, bänkar och bord, toaletter och soptunnor är funktionsdugliga.
Tömma eldstäder på kol.
Strandstädning, åtminstone på plast, metall etc.
Beroende på nyttjandegrad:
Tömning av soptunnor och toaletter.
Fylla på vedförråd.
Rensa rastplatser och parkeringsplatser från skräp.

Särskild uppföljning, (efter påbörjade restaureringsåtgärder avseende sandstäpp)
Uppföljning av florans och djurlivets etablering, särskilt fokus på sandnejlika och sandvedel.

9.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.
Vidtagna skötselåtgärder.
Uppförda och underhållna anläggningsanordningar.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

11 Kostnader och finansiering

11.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

11.2 Finansiering av förvaltningen

Staten ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar, inkl. skyltställ (5 stycken),
- ansökan om uppsättning av vägskylt hos Trafikverket och uppsättning av denna (1 styck),
- uppföljning av bevarandemålen,
- tillsyn av naturreservatet,

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- genomförande av skötselområdenas mål,
- underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- kartläggning av naturtypernas areal, inventering av fältpiplärka, sandvedel, sandnejlika, martorn och havsmurarbi,
- uppföljning av florans och faunans utveckling i samband med restaurering av sandstäpp,
- eventuell nystängsling med stolpar av obehandlad ek som bränts i rotdelen,
- uppsättning och underhåll av fem holkar för skogsduva
- uppföljning av skötselåtgärder,

Kommunen ansvarar för (ev. bekostar):

- underhåll av parkeringsplatser, rastplatser (att dessa hålls rena från skräp),
- underhåll och tömning av toalett, soptunnor och eldstäder på kol,

- ihopsamling och borttransport av ihopsamlad tång, inkl. att utmärkning av martorn sker inför strandstädning.
- varningsinformation gällande farliga strömmar,
- livräddningsbojar och annan räddningsutrustning,

Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne ansvarar för (ev. bekostar):

- underhåll och anläggande av broar över Klammersbäck i sin helhet och Verkaån i delat förvaltarskap med markägaren till Ravlunds skjutfält.
- underhåll och ev nyanläggande av leder,
- underhåll av byggnader, (ej toaletten),
- underhåll och ev nyuppförande av bänkar, bord, grillplatser och vedförråd.
- Skogssällskapets tidigare uppsatta skyltar i området.

Arrendator ansvarar för (ev. bekostar):

- sina betesdjur,
- underhåll och tillsyn av hägnader kring betesdjur, inkl löpande kostnader för elektricitet.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvar för vissa av ovanstående punkter till markägaren, arrendatorer eller annan entreprenör.

12 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2010

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Växter:	**Klass**	**Senast kända observation**	
Tofsäxing, *Koeleria glauca*,	EN	2012	
Dvärgserradella, *Ornithopus perpusillus*	EN		
Sandnejlika, *Dianthus arenarius*	EN	2012	ca 10.000 ex
Stor sandlilja, *Anthericum liliago*	EN	2012	
Sandtimotej, *Phleum arenarium*	EN	1986	
Sandvedel, *Astragalus arenarius*	EN	2010	ca 100 ex
Martorn, *Eryngium maritimum*	EN	2007	ca 12 ex
Luktvädd, *Scabiosa canescens*	VU	2010	
Grådådra, *Alyssum alyssoides*	VU	1999	
Flockarun, *Centaurium erythraea*	VU	2000	
Skogsveronika, *Veronica montana*	VU	2002	
Majnycklar, *Dactylorhiza majalis*	NT		
Låsbräken, *Botrychium lunaria*	NT	2010	
Sandviol, *Viola rupestris ssp. Rupestris*	NT	2002	
Pipstäkra, *Oenanthe fistulosa*	EN	Före år 1960	
Vittåtel, *Aira caryophyllea*	VU	Före år 1960	
Fåglar:			
Fältpiplärka, *Anthus campestris*	EN	2012	2 ex
Hämpling *Carduelis cannabina*	VU	2011	

Rapphöna, *Perdix perdix*	NT	2008	
Sånglärka, *Alauda arvensis*	NT	2012	
Backsvala, *Riparia riparia*	NT	2012	häckande
Insekter:			
Havsmurarbi, *Osmia maritima*	CR		
Sandgeting, *Pterocheilus phaleratus*	EN	2008	1 ex
Fyrfläckig dyngbagge, *Aphodius quadriguttatus*	EN	1999	
Platt frölöpare, *Harpalus hirtipes*	EN		
Matt sollöpare, *Poecilus punctulatus*	EN		
Daggborre, *Maladera holosericea*	EN		
Månhornsbagge, *Copris lunaris*	VU	2003	
Väpplingblåvinge, *Polyommatus dorylas*	VU	2005	
Streckhedspinnare, *Spiris striata*	VU	2010	
Mindre linjordloppa, *Longitarsus parvulus*	VU	2010	
Dysterlöpare, *Harpalus melancholicus*	VU	2010	
Galeruca interrupta	VU	1997	
Getingrovfluga *Asilus crabroniformis*	VU	2009	på komocka
Hypocaccus rugiceps	VU	*2008*	1ex
Rödhalsad köttbagge, *Necrobia ruficollis*	VU		
Rakhorndyvel, *Onthophagus nuchicornis*	NT	2003	
Krokhorndyvel, *Onthophagus fracticornis*	NT	2003	
Läppstekel, *Bembix rostrata*	NT	2010	6 ex
Mindre horndyvel, *Onthophagus similis*	NT	2003	
Oval frölöpare, *Harpalus servus*	NT	1997	10 ex
Hedpärlemorfjäril, *Argynnis niobe*	NT	2009	
Barkrödrock *Ampedus cinnabarinus*	NT	2005	på ihålig bok
Stor plattnosbagge *Platyrhinus resinosus*	NT	2005	på ihålig bok
Rödfläckig blåvinge, *Aricia agestis*	NT	2010	10-tal
Svartfläckig blåvinge, *Maculinea arion*	NT	2011	
Cryptocephalus sericeus	NT	2008	
Havstapetserarbi, *Megachile dorsalis*	NT	2008	5 ex
Cardiophorus asellus	NT	2006	1 ex
Malachius aeneus	NT	2008	3 ex
Lavar:			
Bokvårtlav, *Pyrenula nitida*	NT	1994	
Svampar:			
Mörk stjälkröksvamp, *Tulostoma melanocyclum*	CR		
Sträv jordstjärna, *Geastrum berkeleyi*	EN	2002	
Naveljordstjärna, *Geastrum elegans*	EN	2001	
Grå stjälkröksvamp, *Tulostoma kotlabae*	EN	2007	
Fransig stjälkröksvamp, *Tulostoma fimbriatum*	EN	2007	
Säckjordstjärna, *Geastrum saccatum*	EN		
Stor diskröksvamp, *Disciseda bovista*	EN		
Blomjordstjärna, *Geastrum floriforme*	EN		
Stäppjordstjärna, *Geastrum pseudolimbatum*	EN		
Liten diskröksvamp, *Disciseda candida*	VU	1994	
Liten jordstjärna, *Geastrum minimum*	VU	2002	

Läderboll, *Mycenastrum corium*	VU	
Sprickborstskinn, *Hymenochaete corrugata* VU		
Dvärgjordstjärna, *Geastrum schmidelii*	NT	2010
Stjälkröksvamp, *Tulostoma brumale*	NT	2010
Jättekamskivling, *Amanita ceciliae*	NT	
Stinklerskivling, *Camarophyllopsis foetens*	NT	
Scharlakansvaxskivling, *Hygrocybe punicea*	NT	
Mörk jordstjärna, *Geastrum coronatum*	NT	
Lädervaxskivling, *Hygrocybe russocoriacea*	NT	
Rosentrattskivling, *Leucopaxillus rhodoleucus*	NT	
Stor sotdyna, *Camarops polysperma*	NT	
Gullklubba, *Calocera glossoides*	NT	
Kärrjordtunga, *Geoglossum simile*	NT	
Tallticka, *Phellinus pini*	NT	
Fatsvamp, *Poronia punctata*	NT	

Groddjur:

Strandpadda, *Bufo Calamita*	VU
Långbensgroda, *Rana Dalmatina*	VU
Sandödla, *Lacerta agilis*	VU

12.1 EU-prioriterade naturtyper, arter och bevarandestatus år 2003 (aktuellare info eftersöks men har ännu ej påträffats)

Naturtyp	**Areal (ha)**	**Bevarandestatus år 2003**
Vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner; 2120)	11,65	Gott bevarande
Sanddynområden med krypvide/sandvide (2170)	1,57	Ordinärt bevarande
Trädklädda sanddyner (2180)	7,65	Gott bevarande
Gräsmarkssanddyner med borsttåtel och rödven (2330)	20,17	Mycket gott bevarande
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)		Mycket gott bevarande
Torra hedar (alla typer; 4030)	3,3	Gott bevarande
* Sandstäpp (6120)	15,37	Ordinärt till Gott bevarande
Kalkgräsmarker (6210)	5,29	Ordinärt till Gott bevarande
* Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (SF:6270)	35,04	Gott bevarande
Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410)	0,28	Gott bevarande
Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070)	25,16	Gott bevarande
*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (SF; 9080)		Gott bevarande
Bokskog av örtrik typ (9130)	2,43	Gott bevarande
*Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade (91E0)	7,75	Gott bevarande
Arter		
Sandnejlika (1954)		Gott bevarande
Fältpiplärka - *Anthus campestris* (A255)		Gott bevarande
Nattskärra - *Caprimulgus europeus* (A224)		Gott bevarande
Trädlärka - *Lullula arborea* (A246)		Gott bevarande
Spillkråka - *Dryocopus martius* (A236)		Gott bevarande
Törnskata - *Lanius collurio* (A338)		Gott bevarande
Större vattensalamander - *Triturus cristatus* (1166)		Gott bevarande
Stensimpa - Cottus gobio (1163)		Mycket gott bevarande

13 Källor

13.1 Kartor

- Generalstabskartan, Kristianstad J243-6-1, 1826. Krigsarkivet.
- Häradsekonomiska kartan 1926-34, Brösarp J112-3-78. Rikets allmänna kartverks arkiv, Lantmäteriet.
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188
- Jordartskartan 2D Tomelilla NO/Simrishamn 2E SV, skala 1:50 000, 2000. SGU Ae 135.
- Berggrundskartan 2D Tomelilla NO (med beskrivning på baksidan), skala 1:50 000, 2001. SGU Af 213.

13.2. Skriftliga källor

- Länsstyrelsen i Kristianstads län 1990. Riksintresse Naturvård. Kristianstads län. Del I
- Länsstyrelsen i Kristianstads län 1990. Riksintresse Friluftsliv. Kristianstads län. Del II
- Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer
- Artdatabankens artfaktablad http://www.artdata.slu.se
- Länsstyrelsen i Skåne län (2009) Fältpiplärka, Anthus campestris, i Skåne 2008
- Naturvårdsverket, Åtgärdsprogram för martorn 2008-2012, rapport 5940, 2009
- Naturvårdsverket, Åtgärdsprogram för dynglevande skalbaggar 2007-2011, rapport 5689, 2007
- Länsstyrelsen i Skåne län (2005) Bevarandeplan för Natura 2000-området Klammersbäck
- Länsstyrelsen i Skåne län (2005) Bevarandeplan för Natura 2000-området Verkeånsdalgång
- Floran i Skåne, Lunds botaniska förening, Olsson, K-A. m.fl. (red.), 2003.
- Artportalen www.artportalen.se
- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Malmberg, Persson, K., 2000: Beskrivning till jordartskartan 2D Tomelilla NO. SGU Ae 135
- Östra Klammersbäck, Sandstäpp och skötsel, examensarbete i naturvård, Paulia Wendt, ht 2007, Lunds universitet
- Avseende delar av förteckningen avseende svampar: S-Å. Hanson

13.3 Muntliga kontakter

Stefan Olsson, Stiftelsen för fritidsområden i Skåne
Agne och Bengt Brogårdh, Brukare
Pål-Axel Olsson, Lunds universitet
Sven-Åke Hanson
Närboenden

13.4 Foton

Samtliga Johan Johnmark år 2011-2012.

14 Utdrag ur fastighetsregistret

SIMRISHAMN RAVLUNDA 23:3

```
SIMRISHAMN RAVLUNDA 23:3
 1        GODKÄND FR 2008-12-18         AKTUALITETSDATUM IR 2011-09-26
 3 FÖRS   KIVIK
          SOCKEN: RAVLUNDA
 4 TIDIGARE BETECKNING                  DATUM      AKTBETECKNING
          L-RAVLUNDA RAVLUNDA 23:3      1990-03-07 1181-506
 5 URSPR  SIMRISHAMN RAVLUNDA 23:1,71:1
 8 AREAL  OMR   SUMMA  HA     LAND  HA   VATTEN  HA
          TOT    211,5247     211,5247
          EJ AREALREDOVISAT VATTENOMRÅDE (AKT 11-SIM-1551/79)
 9 KOORD  OMR   KOORDINATSYSTEM  N-KOORD  E-KOORD  PT  KARTA
            1   G (SWE99 13 30)  6176923   193784  C   SIMRISHAMN
                R (SWE99 TM)     6174524   449526      617_44
       OMRÅDE REGISTRERAT I LOKALT SYSTEM REDOVISAS ÄVEN I RIKETS (R) SYSTEM
12 ANDEL
   I SAMF SIMRISHAMN RAVLUNDA FS:4-5,S:1-3
          ANDEL I SAMFÄLLD VÄG,SE AKT 11-RAV-162.
          FASTIGHETENS ANDELAR I SAMFÄLLIGHETER ÄR INTE UTREDDA
   I GA   SIMRISHAMN SKEPPARP GA:1
15 ÅTGÄRD FASTIGHETSRÄTTSLIGA           DATUM      AKTBETECKNING
          SAMMANLÄGGNING                1979-12-21 11-SIM-1551/79
          FASTIGHETSREGLERING           1994-08-18 1181-943
          FASTIGHETSREGLERING           2001-01-30 1291-1467
16 AVSKILD MARK  SIMRISHAMN RAVLUNDA 23:4
           UPPGIFT OM DATUM OCH AKT ANVÄND TRANSAKTIONEN AVSKM

17 RÄTTIGHETER   SE ÄVEN RÄTTIGHETSREDOVISNINGSSYSTEMET
   TILLK GM OFFICIELL ÅTG                         RÄTTIGHET
   SERV FÖRMÅN   VÄG I SIMRISHAMN TORUP 1:1       11-SIM-1551/79.1
                 VÄG PARKERING I SIMRISHAMN       1181-452.2
                 RAVLUNDA 23:4
                 VÄG I SIMRISHAMN VITABY S:3, 11:3      1181-943.2
   SERV LAST     VÄG FÖR SIMRISHAMN RAVLUNDA 23:4 1181-452.1
   TILLK GM UPPL ENL JB,SE ÄVEN S=24
   SERV LAST     REDOVISAS ÄVEN UNDER INTECKNING MM
                 AVLOPPSLEDNING FÖR SIMRISHAMN    1291IM-08/34329.1
                 RAVLUNDA 29:6
           REDOVISNING AV RÄTTIGHETER KAN VARA OFULLSTÄNDIG
18 PLANER OCH BESTÄMMELSER              DATUM      AKT/FORNID     NVR/ÖVR-ID
          NATURA 2000-OMRÅDE                      1270-P06/75
            VERKEÅNS DALGÅNG                      12NE SE0420075
            OMRÅDET REDOVISAS INTE I REGISTERKARTAN
          NATURRESERVAT                 1964-12-31 11-SIM-945/75     2001537
            VITEMÖLLA STRANDBACKAR
          NATURA 2000-OMRÅDE            2002-05-00 1291-P06/238
            KLAMMERSBÄCK                          12NE SE0420238
            OMRÅDET REDOVISAS INTE I REGISTERKARTAN
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0050:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0051:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0052:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0053:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0055:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0056:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0118:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0118:0002
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0120:0001
```

```
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0121:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0122:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0160:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0166:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0167:0001

          FAST FORNLÄMNING                        1105:0168:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0169:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0170:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0171:0001
          FAST FORNLÄMNING                        1105:0179:0000
19 TAXERV UPPGIFTSÅR:  2010
21 LAGFART                                                INSKR.DAG
AKTNR
          846000-9825 STIFT FÖR FRITIDSOMRÅDEN I SKÅNE         1979-05-02 617
          C/O SKOGSSÄLLSKAPET FRYKHOLMSGATAN 4 I NILSSON 281
          31 HÄSSLEHOLM
          FÅNG:KÖP 1978-12-27
          ANM:IDNR KOMPL 06/2719
24 INTECKNINGAR MM                                        INSKR.DAG
AKTNR
       01 AVTALSSERVITUT AVLOPPSLEDNING                   2008-11-25
34329
*****************************************************UTSKRIFT 2011-10-05
```

SIMRISHAMN TORUP 1:1

```
SIMRISHAMN TORUP 1:1
      LANTMÄTERIFÖRRÄTTNING PÅGÅR
 1        GODKÄND FR 2009-07-13         AKTUALITETSDATUM IR 2011-09-26
 3 FÖRS   KIVIK
          SOCKEN: VITABY
 4 TIDIGARE BETECKNING                  DATUM      AKTBETECKNING
          L-VITABY TORUP 1:1            1990-03-07 1181-506
 8 AREAL  OMR   SUMMA  HA     LAND  HA   VATTEN  HA
          TOT    825,5966     825,5966
          AREALUPPGIFT OSÄKER
 9 KOORD  OMR   KOORDINATSYSTEM  N-KOORD  E-KOORD  PT  KARTA
            1   G (SWE99 13 30)  6175616   191980  C   SIMRISHAMN
                R (SWE99 TM)     6173257   447694      617_44
            2   G (SWE99 13 30)  6172576   186737  C   SIMRISHAMN
                R (SWE99 TM)     6170333   442390      617_44
            4   G (SWE99 13 30)  6175409   194397  C   SIMRISHAMN
                R (SWE99 TM)     6172998   450105      617_45
            5   G (SWE99 13 30)  6173536   189016  C   SIMRISHAMN
                R (SWE99 TM)     6171243   444687      617_44
          ANTAL OMRÅDEN:   4
       OMRÅDE REGISTRERAT I LOKALT SYSTEM REDOVISAS ÄVEN I RIKETS (R) SYSTEM
12 ANDEL
   I GA   SIMRISHAMN GREVLUNDA GA:3,SIMRISHAMN TORUP GA:1
15 ÅTGÄRD FASTIGHETSRÄTTSLIGA           DATUM      AKTBETECKNING
          GRÄNSBESTÄMNING                           11-RAV-151
16 AVSKILD MARK  SIMRISHAMN TORUP 1:2-5,FRÅN SAMF DEL AV 1:6,1:7-16
           UPPGIFT OM DATUM OCH AKT ANVÄND TRANSAKTIONEN AVSKM

17 RÄTTIGHETER   SE ÄVEN RÄTTIGHETSREDOVISNINGSSYSTEMET
   TILLK GM OFFICIELL ÅTG                           RÄTTIGHET
   SERV FÖRMÅN   VÄG I SIMRISHAMN TORUP 1:2         1181-543.1
   SERV LAST     VÄG FÖR SIMRISHAMN RAVLUNDA        11-SIM-1551/79.1
                 23:3
```

```
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:2      1181-543.2

                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:6      1181-843.1
   SERV LAST    VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:5      1181-845.1
                VATTENTÄKT FÖR SIMRISHAMN TORUP   1181-917.1
                1:7
                AVLOPP FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:7   1181-917.2
                AVLOPP FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:8   1181-918.1
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:9      1291-1217.1
                AVLOPP FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:9   1291-1217.2
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:10     1291-1317.1
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:13     1291-1482.1
                AVLOPP FÖR SIMRISHAMN TORUP       1291-1482.2
                1:13
                VATTENTÄKT FÖR SIMRISHAMN TORUP   1291-1487.1
                1:14
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:15     1291-1596.1
                AVLOPP FÖR SIMRISHAMN TORUP       1291-1596.2
                1:15
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 1:16     1291-1761.1
   LEDN LAST    TELE                              1181-550.1
                STARKSTRÖM                        1270-882.1
                LEDNINGSHAVARE:SYDKRAFT ELNÄT
                SYD AB
   LEDN LAST    TELE                              1270-882.2
                LEDNINGSHAVARE:SYDKRAFT ELNÄT
                SYD AB
                STARKSTRÖM                        1291-2243.1
                LEDNINGSHAVARE:ÖSTERLENS KRAFT AB
   TILLK GM UPPL ENL JB,SE ÄVEN S=24
   SERV LAST    REDOVISAS ÄVEN UNDER INTECKNING MM
                VÄG FÖR SIMRISHAMN TORUP 8:9      11-IM2-21/400.1
                HÖGRESERVOAR FÖR VATTEN MM FÖR    11-IM2-73/1071.1
                SIMRISHAMN RAVLUNDA 12:42
                LEDNING FÖR SIMRISHAMN RAVLUNDA   11-IM2-76/10283.1
                12:42
           REDOVISNING AV RÄTTIGHETER KAN VARA OFULLSTÄNDIG
18 PLANER OCH BESTÄMMELSER              DATUM      AKT/FORNID        NVR/ÖVR-
ID
          GRUNDVATTENSKYDD              1973-02-22 1291-P00/53       2012317
            RAVLUNDA(TORUP 1:1)
          DETALJPLAN                    1999-09-27 1291-P01/119
            TORUP 8:3 M FL I VITEMÖLLA
          NATURA 2000-OMRÅDE            2002-05-00 1291-P06/240
            KLAMMERSBÄCK-TORUP                     12NE SE0420245
            OMRÅDET REDOVISAS INTE I REGISTERKARTAN
          NATURA 2000-OMRÅDE            2002-05-00 1291-P06/241
            TORUPS ÄNGAR                           12NE SE0420246
            OMRÅDET REDOVISAS INTE I REGISTERKARTAN
19 TAXERV UPPGIFTSÅR:  2010   S:A     TYP:120
          I DEN SAMTAXERADE ENHETEN INGÅENDE FASTIGHETER:SIMRISHAMN AXLAHULT
          1:1,SIMRISHAMN BJÄRNABODA 1:1,SIMRISHAMN GREVLUNDA 10:2,SIMRISHAMN
          HYBBLEKILLE 1:1,SIMRISHAMN KRUBBEMÖLLA 1:1,SIMRISHAMN LJUNGSERÖD
1:1,
          SIMRISHAMN TORUP 1:1,SIMRISHAMN TOSTARÖD 1:1,SIMRISHAMN TULLEKILLE
          1:1,SIMRISHAMN VITABY 1:2-3,2:1,6:3-5,7:1,8:4,9:1,10:4,11:3,12:3
21 LAGFART                                                INSKR.DAG
AKTNR
          556579-3907 HÖGESTAD CHRISTINEHOF FIDEIKOMMISS AB    2000-05-30
2205
          HÖGESTA 271 97 YSTAD
```

```
          FÅNG:TIL 1999-12-22,
          ANM:NAMN 00/4202
24 INTECKNINGAR MM                                          INSKR.DAG
AKTNR
       01 AVTALSSERVITUT HÖGRESERVOAR FÖR VATTEN MM         1973-02-21
1071
          REDOVISAS ÄVEN UNDER RÄTTIGHETER S=17
       02 AVTALSSERVITUT LEDNING                            1976-12-22
10283
          REDOVISAS ÄVEN UNDER RÄTTIGHETER S=17
       03 NYTTJANDERÄTT TELE                                1985-07-10
4491
       04 AVTALSSERVITUT VÄG                                1921-11-24 400
          REDOVISAS ÄVEN UNDER RÄTTIGHETER S=17
          FÖRORDNANDE ENLIGT FBL 95/2445
2726
          GÄLLER I SIMRISHAMN BJÄRNABODA 1:1,SIMRISHAMN
          BOSADRÄTT 1:1,SIMRISHAMN DE DÖDAS LOTT 1:1,
          SIMRISHAMN GREVLUNDA 10:2,SIMRISHAMN HALLADRÄTTEN
          1:1,SIMRISHAMN HYBBLEKILLE 1:1,SIMRISHAMN
          KALMAREDRÄTT 1:1,SIMRISHAMN KIVIKSSÄTTET 1:1,
          SIMRISHAMN KRUBBEMÖLLA 1:1,SIMRISHAMN LJUNGSERÖD
          1:1,SIMRISHAMN LOVDALSDRÄTTEN 1:1,SIMRISHAMN
          MAGLEHEMS ORA 1:1,SIMRISHAMN OLOF LARS DRÄTT 1:1,
          SIMRISHAMN RAVEDRÄTTEN 1:1,SIMRISHAMN SKADEDRÄTTEN
          1:1,SIMRISHAMN SKEPPARP 16:1,SIMRISHAMN SKINNEBODA
          1:1,SIMRISHAMN TITTUTSÄTTET 1:1,SIMRISHAMN TORUP
          1:1,9:1,SIMRISHAMN TOSTARÖD 1:1,SIMRISHAMN
          TULLEKILLE 1:1,SIMRISHAMN VITABY 1:2-3,2:1,6:3-5,
          7:1,8:4,9:1,10:4,11:3,12:3,SIMRISHAMN
          VITEMÖLLASÄTTET 1:1,TOMELILLA ANDRARUM 2:1,TOMELILLA
          BREABÄCK 1:1,TOMELILLA DJURRÖD 1:1,TOMELILLA ELJARÖD
          6:1,TOMELILLA FISKABÄCK 1:1,TOMELILLA GUMHUSA 1:1,
          TOMELILLA HALLAMÖLLA 1:1,TOMELILLA ILLSTORP 2:1,3:1,
          TOMELILLA JÄRSTORP 4:1,TOMELILLA KRISTINEHOV 1:1,
          TOMELILLA LOPPEHUSET 1:1,TOMELILLA LUDARÖD 3:1,4:1,
          5:1,TOMELILLA LÖNSHULT 2:2-3,TOMELILLA NYBYGGET 1:1,
          TOMELILLA RUGERÖD 1:1,TOMELILLA SAXHUSA 1:1,
          TOMELILLA SJÖHUSET 1:1,TOMELILLA SNÄRPE 1:1,
          TOMELILLA TJÖRNERÖD 2:1,TOMELILLA ÅKARÖD 1:1
*******************************************************UTSKRIFT 2011-10-05
```

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ravlunda S:2		STRANDVÄG VID ÖSTERSJÖN(TÅNGTÄKT), akt 11-RAV-11
Samtliga delägarfastigheter		
Ravlunda 1:3	Christine Arvidsson Östra Herrestad Lönebostället 272 96 GÄRSNÄS	
Ravlunda 2:8	Christine Arvidsson Östra Herrestad Lönebostället 272 96 GÄRSNÄS	

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ravlunda 2:9	Jörgen Andersson Brösarp Källagården 273 50 BRÖSARP	
Ravlunda 3:1	Hans Olof Anders Andersson Sunnangatan 14 254 75 ÖDÅKRA	
	Anna Kerstin Inger Hjort Västra Kristinelundsvägen 33 C Lgh 1102 217 48 MALMÖ	
Ravlunda 4:12	Bengt Olof Lennart Brogårdh Ravlunda Stigalund 277 37 KIVIK	
Ravlunda 4:14	Simon Klein Nores Väg 7 277 36 VITABY	
	Eva Andersson Nores Väg 7 277 36 VITABY	
Ravlunda 7:1	Margit Birgitta Hüllert Ravlunda 71 277 37 KIVIK	
Ravlunda 8:3	Ulf Håkan Svensson Ravlunda 8 277 37 KIVIK	
Ravlunda 8:5	Anders Kullberg Attusa 187 277 45 SANKT OLOF	
	Per Hugo Göran Kullberg S:T Olofsvägen 11 277 36 VITABY	
Ravlunda 8:6	Anders Kullberg Attusa 187 277 45 SANKT OLOF	
	Per Hugo Göran Kullberg S:T Olofsvägen 11 277 36 VITABY	
Ravlunda 10:1	Ulf Håkan Svensson Ravlunda 8 277 37 KIVIK	
	Eva Christina Svensson Ravlunda 8 277 37 KIVIK	

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ravlunda 11:24	Per Gudmundsson Vitabyvägen 23 277 37 KIVIK	
	Lise-Lotte Gudmundsson Vitabyvägen 23 277 37 KIVIK	
Ravlunda 12:3	Anders Nilsson Nålastensvägen 17 277 37 KIVIK	
	Birgitta Nilsson Nålastensvägen 17 277 37 KIVIK	
Ravlunda 12:6	Christine Arvidsson Östra Herrestad Lönebostället 272 96 GÄRSNÄS	
	Lars Anders Thuresson Svabesholms Gård 277 35 KIVIK	
	Eva Thuresson Svabesholm Ingvarsdal 277 35 KIVIK	
	Stina Anita Thuresson Kyrkobacken 3 277 37 KIVIK	
	Ann-Marie Birgersson Ättehögsvägen 11 237 41 BJÄRRED	
Ravlunda 12:7	Tidningsproffs Bienen&Haventon AB Grevlunda 18216 277 36 VITABY	
Ravlunda 15:13	Caroline Ekelund-Sundewall Gislöv 79 276 60 SKILLINGE	
Ravlunda 16:7	Bo Ruben Aron Hedvall Skeppargatan 48 A Lgh 1701 114 58 STOCKHOLM	
Ravlunda 16:10	Ulf Håkan Svensson Ravlunda 8 277 37 KIVIK	
	Eva Christina Svensson Ravlunda 8 277 37 KIVIK	

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ravlunda 18:1	Anders Lennart Gummesson Torupsvägen 1 277 36 VITABY	
	Anna-Greta Andersson Mellby Stora Väg 8 277 35 KIVIK	
	Per Ragnar Gummesson Ravlunda Persahusen 277 37 KIVIK	
Ravlunda 19:6	Mats Pertti Olavi Pullinen Hjälmaröd Björkdungen 277 32 KIVIK	
	Helén Lindroth Österlenvägen 25 277 40 SANKT OLOF	
	Anna Hedvig Elisabet Pullinen Hjälmaröd Björkdungen 277 32 KIVIK	
Ravlunda 20:2	Jonny Månsson Ravlunda Silvåkra Gård 277 37 KIVIK	
Ravlunda 21:11	Yvonne Carina Frithiof Ravlunda 2111 277 37 KIVIK	
	Stig Jerker Frithiof Ravlunda 2111 277 37 KIVIK	
Ravlunda 23:3	Stiftelsen För Fritidsområden I Skåne Stortorget 9 252 20 HELSINGBORG	
Ravlunda 28:1	Lunds Stifts Prästlönetillgångar Box 32 221 00 LUND	
Ravlunda 29:3	Hans Lindqvist Ekorrvägen 7 Haväng 75 277 37 KIVIK	
Ravlunda 29:5	Ingegerd Elisabet Andersson Hanaskogsvägen 120 291 95 FÄRLÖV	
Ravlunda 29:7	Berit Mårtensson Ravlunda 297 277 37 KIVIK	

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
	Knut-Olle Möller Ravlunda 297 277 37 KIVIK	
Ravlunda 29:15	Mats Pertti Olavi Pullinen Hjälmaröd Björkdungen 277 32 KIVIK	
	Helén Lindroth Österlenvägen 25 277 40 SANKT OLOF	
	Anna Hedvig Elisabet Pullinen Hjälmaröd Björkdungen 277 32 KIVIK	
Ravlunda 29:17	Sonja Andersson Syrénvägen 6 273 50 BRÖSARP	
Ravlunda 29:23	Bengt Olof Bengtsson Ravlunda 2923 277 37 KIVIK	
Ravlunda 53:1	Christine Arvidsson Östra Herrestad Lönebostället 272 96 GÄRSNÄS	
Ravlunda 56:1	Anders Bengtsson Ravlunda 561 277 37 KIVIK	
Ravlunda 57:1	Ingemar Arvidsson Ravlunda Bolen 277 37 KIVIK	
	Senja Arvidsson Ravlunda Bolen 277 37 KIVIK	
Ravlunda 65:2	Elna Marie Palmgren Ravlunda Helledal 277 37 KIVIK	
	Mårten Conny Bengtsson Ravlunda Helledal 277 37 KIVIK	
Ravlunda 68:1	Ann-Helén Olin Ravlunda 681 277 37 KIVIK	
	Kent Olin Ravlunda 681 277 37 KIVIK	

Marksamfälligheter inom reservatsområdet (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ravlunda 69:1	Eva Thuresson Svabesholm Ingvarsdal 277 35 KIVIK	
	Ann-Marie Birgersson Ättehögsvägen 11 237 41 BJÄRRED	
Skepparp 10:41	Bengt Ivar Åkesson Skepparp 1041 277 37 KIVIK	
Ravlunda 29:25	Bengt Lindholm Ravlunda Strandridaregården 277 37 KIVIK	
	Marianne Lindholm Ravlunda Strandridaregården 277 37 KIVIK	
Ravlunda S:6		TÅNGTÄKT, akt 11-VIB-16
Samtliga delägarfastigheter		
Vitaby 1:2; Vitaby 1:3; Vitaby 2:1; Vitaby 5:1 Vitaby 6:3; Vitaby 6:4; Vitaby 6:5; Vitaby 7:1 Vitaby 8:4; Vitaby 10:4; Vitaby 11:3; Vitaby 12:3	Högestad Christinehof Fideikommiss Aktiebolag Högesta 271 97 YSTAD	

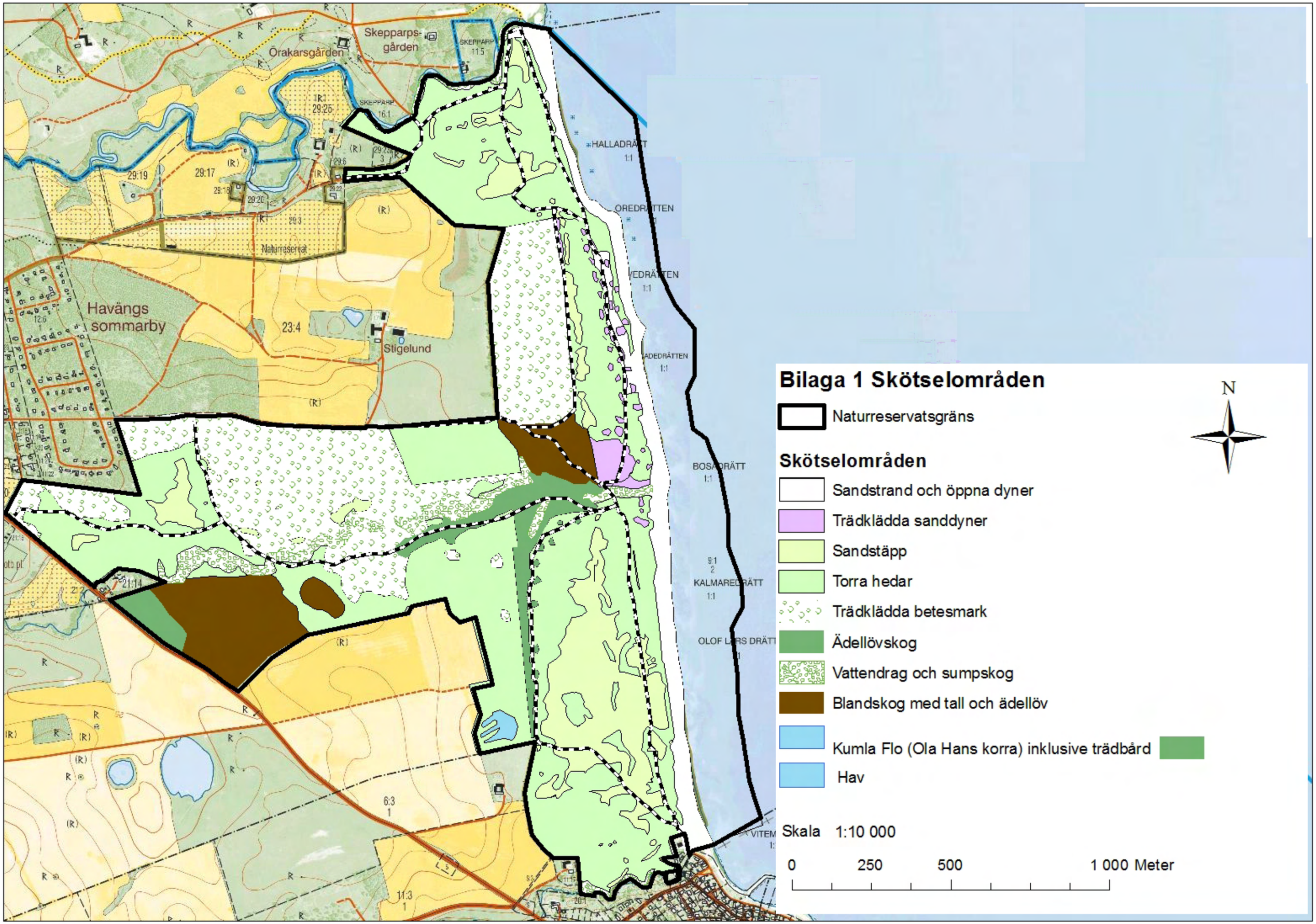
Bilaga 1 Skötselområden
Naturreservatsgräns
Skötselområden
Sandstrand och öppna dyner
Trädklädda sanddyner
Sandstäpp
Torra hedar
Trädklädda betesmark
Ädellövskog
Vattendrag och sumpskog
Blandskog med tall och ädellöv
Kumla Flo (Ola Hans korra) inklusive trädbård
Hav
N
Skala 1:10 000
0
250
500
1 000 Meter
Skepparps-gården
Örakarsgården
Havängs sommarby
Stigelund
Naturreservat
HALLADRÄTT
OREDRÄTTEN
KALMAREDRÄTT
OLOF LARS DRÄTT

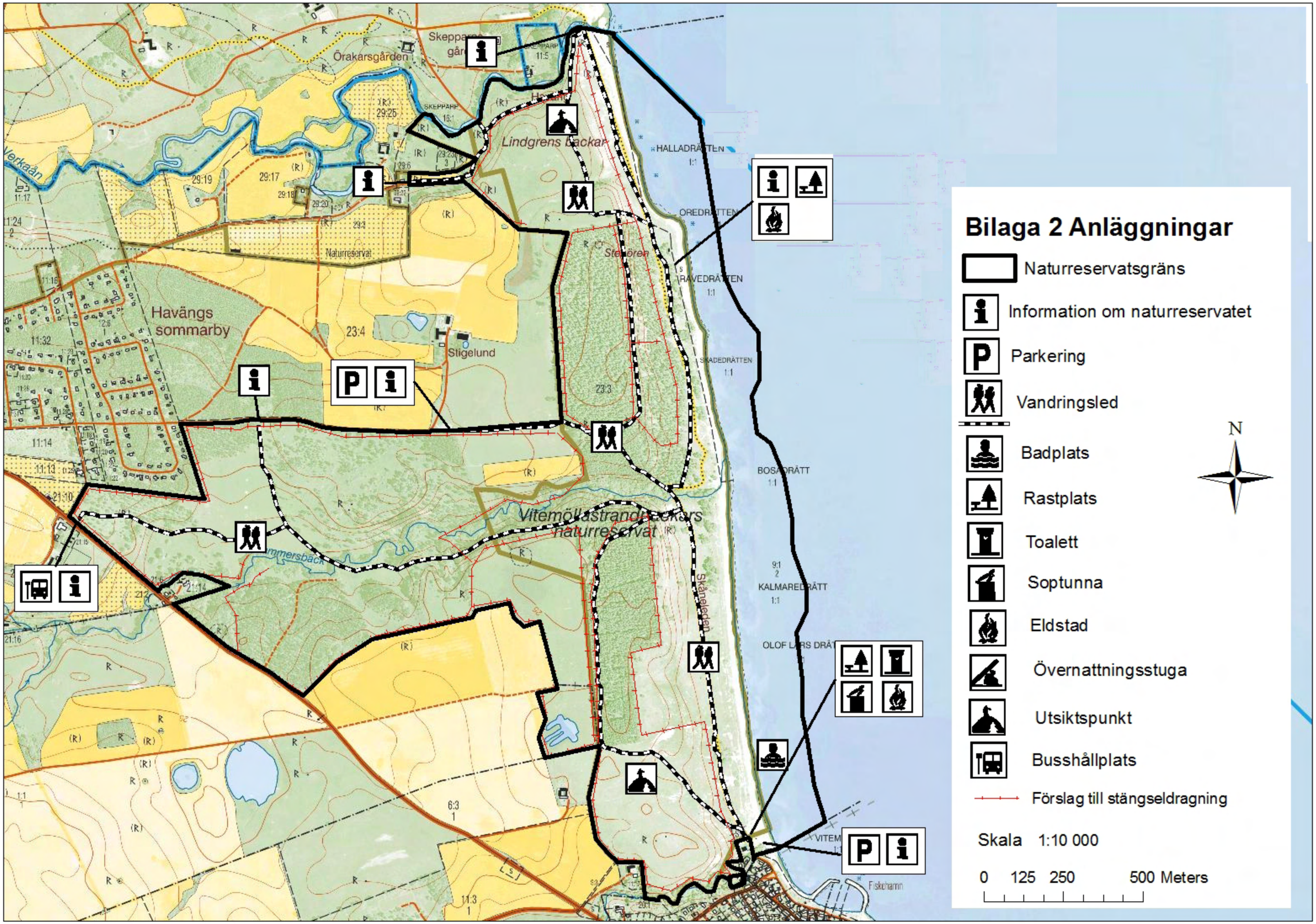
Bilaga 2 Anläggningar
Naturreservatsgräns
Information om naturreservatet
Parkering
Vandringsled
Badplats
Rastplats
Toalett
Soptunna
Eldstad
Övernattningsstuga
Utsiktspunkt
Busshållplats
Förslag till stängseldragning
Skala 1:10 000
0 125 250 500 Meters
N
Havängs sommarby
Lindgrens backar
Stigelund
Naturreservat
Vitemöllastrandbackars naturreservat
Skåneleden
Fiskehamn

Bilaga 3. Översiktskarta Natura 2000-området Klammersbäck med naturtyper enligt Natura 2000

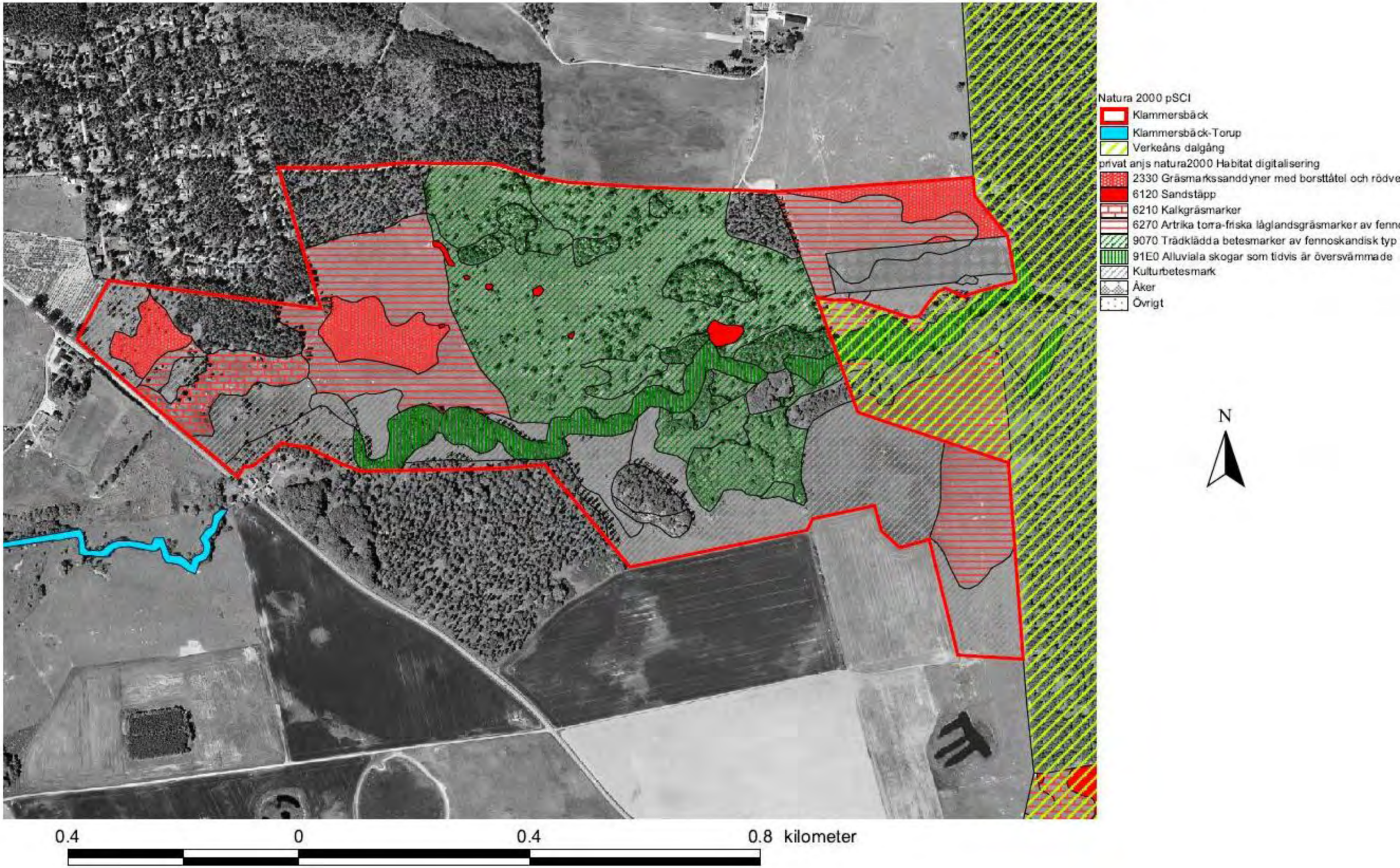

Bilaga 4. Översiktskarta Natura 2000-området Verkeåns dalgång med naturtyper enligt Natura 2000

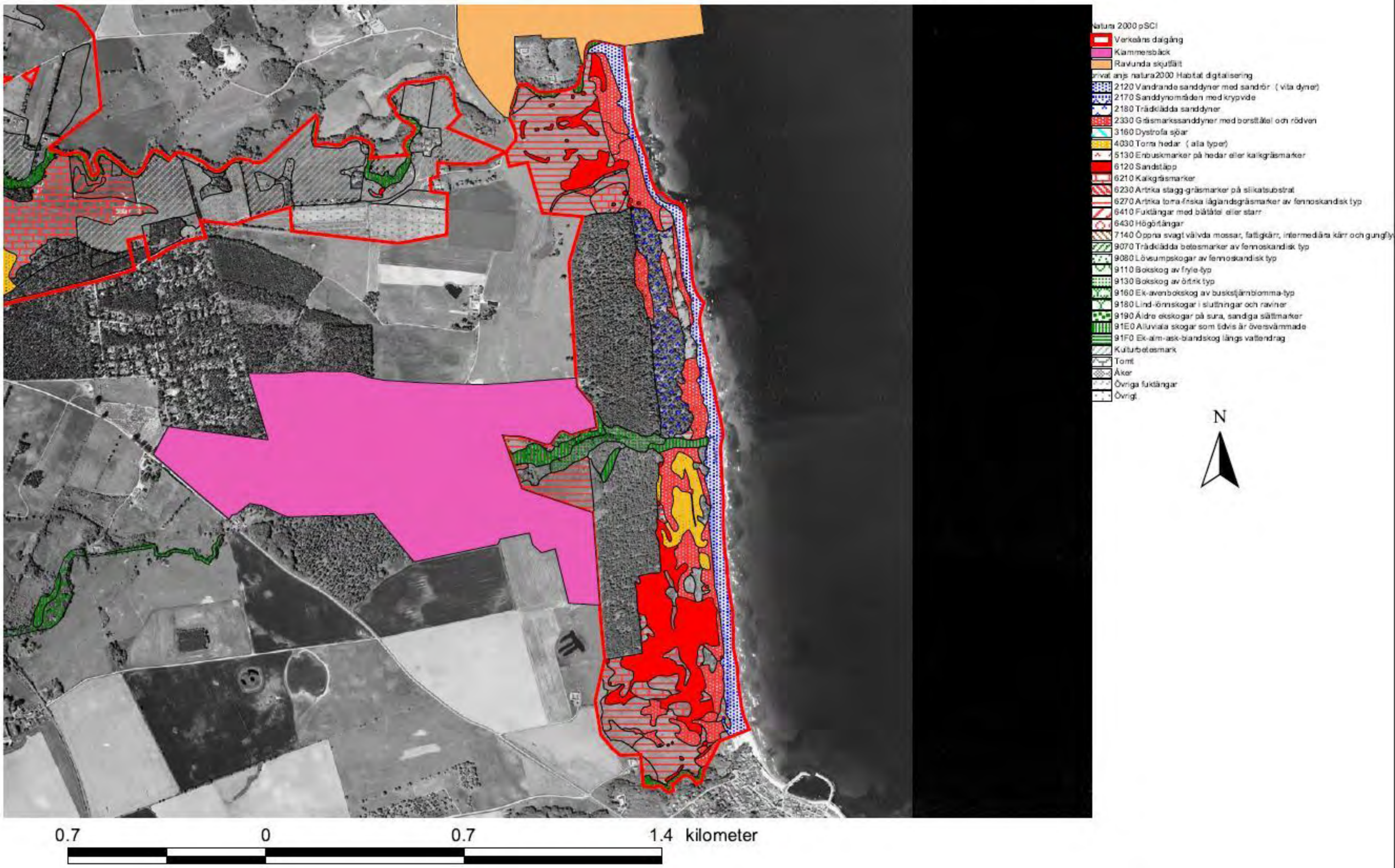

Bilaga 5 Målbild år 2040-2050

Bilaga 5 Målbild år 2040-2050

Naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar i Simrishamns kommun består av sandmark med bl.a sandstäpp och den mycket hotade biologiska mångfalden som är kopplade till denna naturtyp. Området är viktigt för det rörliga friluftslivet med framförallt bad, rekreation och naturstudier. En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost lansstyrelsen@m.lst.se
www.m.lst.se

www.lansstyrelsen.se/skane